

ENFORMASYON ÇAĞINDA DOĞRU BİLGİ HASSASİYETİ

Mutlak bilgi sahibi Allah'tır. O, her şeyi, hem görüleni hem de görülmeyeni ile, hem olanı, hem de olacak olanı ile bilendir. İnsan, Allah'ın izin verdiği kadarını bilir. Onun için insanın hakikî ve olabildiğinde fazla bilgiye ulaşması için ilâhî kaynakla bağımlı güçlü tutması gerekir.

Bilgi, insanın dünyada sahip olduğu en değerli şeydir. Bilgiye sahip olup onun doğru bir şekilde kullanılması neticesinde insan mutlu olur ve diğer mahlûkâta fark atar. O yüzden bilginin değeri çok büyük olmakla beraber onun elde edileceği kaynakların güvenilir olması, yanıltıcı olmayan doğru ve hakikî bilgiye ulaşılması ehemmiyet arz etmektedir.

Yaşadığımız çağ, bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Artık bilgiye ulaşmak oldukça kolaylaşmış görünmektedir. Eskiden elde etmek için bir ömrün yetmediği bilgiler, bugün bir "tık"la önümüze serilmektedir. Bu durum günümüz insanının işini oldukça kolaylaştırmaktadır. Allah'ın bu nimet ve lütfunun kıymetini bilmek gerekir.

Maamâfih, yıllar, aylar, haftalar ve saatler değil, dakikalar ve hatta saniyeler içerisinde gerçekleşen hızlı akışı esnasında bilginin yukarıda ifade ettiğimiz sahlilik ve gerçekliđi, yani aldatıcı, yanıltıcı ve hakikat dışı olmama özelliđi önem kazanmaktadır. Saniyeler içerisinde binlerce harf, yüzlerce söz, megapiksellerce görüntü,

gigabaytlarca veriden oluşan ve bir şekilde beynimizle temasta bulunan, hatta kalbimizi meşgul eden bilgilerin doğruluđu konusunda hassasiyetimizi güçlendirmeliyiz. Aksi takdirde sayılı saatlerimizi, sınırlı aklı kabiliyetlerimizi, kısıtlı kalp dünyamızı sahlil olmayan, aldatıcı, yanıltıcı, lüzumsuz ve sunî olarak üretilmiş bilgiler işgal edecektir.

Bir Müslüman her ânını hayırlı işlerle meşgul olarak geçirmek zorundadır. Zira Allah, kendisine verdiği zamanı nerede harcadığını soracaktır. Ayrıca yine Peygamber Efendimizin bildirdiğine göre, insan elde ettiği bilgiyi ne amaçla, hangi yolda kullandığı hususunda da sorguya çekilecektir.

Bütün bunlar, Müslümanı yaşadığı bilgi çağında bilgi hususunda son derece hassas davranmaya, bilginin kaynağını araştırmaya, arpa ile kılıçığı birbirinden ayırmaya, lüzumsuz bilgileri öğrenmek için zaman harcamamaya zorlamaktadır. Bilerek veya bilmeyerek bir şekilde duyup öğrendiđi yanlış, lüzumsuz, faydasız bilgileri yaymamak ve paylaşmamak da bilgi hassasiyetinin bir geređidir.

Allah bizleri hakikî mânâda ilim ve hikmet sahibi kılarak faydasız bilgiyi öğrenmek, taşımak, kullanmak ve yaymaktan muhafaza eylesin!

Vesselâm...

Vedat S. Ahmed

02

08

14

İÇİNDEKİLER

02 Hâfızlar Bahçesi

05 O Düşünür...

06 İlimin Değeri

08 Medya Manipülasyonu ve Yanlış Bilgilendirmeye Dikkat!

10 Doğru Bilgi Doğru Yola Götürür

12 Sadakat

14 Şumnu'da Türk Matbaaları

16 Hezargrad/Razgrad Ahmed Bey Camisi

17 Yusuf Hasan Efendi

Sayı 9 (297)

Eylül 2019

Yıl XXVII

ISSN: 1312-9872

Yayın Sahibi

BULGARİSTAN
MÜSLÜMANLARI
BAŞMÜFTÜLÜĞÜ

Yayın Türü

Aylık, süreli

Yayın Kurulu

Vedat S. Ahmed
Cemal Hatip

Doç. İbrahim Yalimov

Dr. İsmail Cambazov

Dr. Kadir Muhammed

Murad Boşnak

Muhammed Kamber

Dizgi ve Tasarım

Salih M. Şabanov

Adres

Sofya 1000
ul. „Bratya Miladinovi“ 27
Müslümanlar Dergisi
tel.: 02/981 60 01

Temsilcilikler

Bölge Müftülükleri
Cami Encümenlikleri

Online

www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Baskı

Sky Print

Abone ücretleri

Yıllık: 24,00 lv.

Altı aylık: 12,00 lv.

HÂFIZLAR BAHÇESİ

Madan “Hâfiz Murad Hacı” Hâfızlık Kursu
Müdürü Hâfiz Şefket Hacı ile Mülâkât

► **Kıymetli Hâfiz Efendi, Peygamber Efendimiz (s.a.s.): “Sizin en hayırlınız Kur’ân-ı öğrenen ve öğreteninizdir” buyuruyor. Siz de bir hâfiz ailesinden geliyorsunuz. Hâfızlığa giden yolunuzu ve ailenizde yetişmiş hâfizleri anlatır mısınız?**

Kur’ân-ı Kerim’i komünizm döneminde 14 yaşındayken ezberledim, yani 1973 yılından önce oluyor bu. Bana hocalık yapan kişi rahmetli babam Hâfiz Murad Hacı oldu. O zamanlar dinî okullarımız yoktu, her türlü dinî faaliyet yasaktı. Ve belki de Kur’ân’ı ezberlemenin tek yolu buydu, yani daha kolay gizlenebileceğin, ancak derslerde devamlılık da sağlayabileceğin yer olan aile içerisinde eğitim.

Ailemizdeki hâfızlık geleneği kızım, yeğenim ve bu yolda ilerlemeyi seçen torunlarım tarafından devam ettiriliyor. Torunlarımın bir tanesi artık hâfızlığını tamamladı, diğeri ise hâfızlık eğitimine hâlâ devam ediyor.

► **Totaliter rejimin en tehlikeli zamanlarında Kur’ân’ı ezberleyen az sayılı kişilerden birisiniz. O zamanlar ne tür zorluklarla karşılaştınız? Ve şimdi teknoloji ve sosyal medya çağı olan bu çağda Kur’ân-ı Kerim’i ezberlemek daha mı zor acaba?**

Benim Kur’ân’ı ezberlediğim

Hâfiz Şefket Murad Hacı, 1959 yılında Paşmaklı (Smolyan) ili Madan kasabasında dünyaya gelmiştir. Daha küçük yaşta babası Hâfiz Murad Hacı’dan din eğitimi almaya başlamış ve yine babasından aldığı hâfızlık eğitimiyle 14 yaşında hâfiz olmuştur.

Terzilik yapmış, ardından bir süre maden kasabası olan doğup büyüdüğü Madan’da maden işçisi olarak da çalışmıştır. 1991 yılında Madan kasabasında imam olarak görevlendirilmiş, 1997 yılında ise Smolyan Bölge Müftüsü seçilmiştir. Bu görevde iki dönem kalmıştır.

2004 yılından bu yana önce Palas (Rudozem) belediyesine bağlı Çangır-dere (Çepintsi) köyünde Kur’ân-ı Kerim ezberleme hocası olarak görev yapmıştır. Ardından Madan kasabası Merkez Camisinde bulunan Hâfiz Yetiştirme Kursu’nda öğretim elemanı olarak çalışmaya başlayarak görevini günümüze kadar sürdürmüştür. Hâfiz Şefket Hacı evli ve iki çocuk babasıdır.

dönemde zorluk bu eğitimi sağlayan özel okulların olmaması ve o zamanlar bu tür faaliyetlerin yasak olması sebebiyle her şeyin gizli yürütülmesinden kaynaklanıyordu. O zaman insanlarda istek vardı, imkân yoktu. Şimdi ise tam tersi; imkânlar çok, ancak dinî eğitim alma arzusu yok. Kur’ân-ı Kerim’i ezberlemen için vaktinin büyük bir kısmını buna adaman lâzım. Günümüzde zamanımızı dolduran binlerce “aldatmaca” var. Sözüm ona bizi kolaylaştıran, vakit tasarrufu sağlayan teknolojiler bunun tam tersini yapıyor, yani vaktimizi öldürüyorlar. Bir çocuğun Kur’ân-ı Kerim’i ezberlemesi için telefonu bırakıp eline Kur’ân’ı alması, sadece eline de değil, Kitab’ı bilincine ve kalbine de yerleştirmesi gerekiyor. O zaman Allah Tealâ’nın izniyle işler yoluna girecek. Yaşadığımız

zamana ve her şeye rağmen, insan bir şeyi gerçekten istediğinde ve gereken çabayı sarf ettiğinde zorluklar kendisini durduramayacaktır.

► **Bu yıl, Madan Hâfiz Yetiştirme Kursu’nun 20. yıldönümü idi. Bu olay, 7 Temmuz’da gerçekleştirilen resmî tören ile kutlandı. Bu özel kursu açma fikri nasıl doğup gelişti ve günümüze kadar burada kaç hâfiz yetişti?**

Bölgemizde Kur’ân hâfızlığı daha komünizm dönemi öncesinde yaygın bir gelenekmiş ve kursun açılması da bunun doğal bir devamı oldu. Babam Hâfiz Murad Hacı, 1989 yılından sonra Kur’ân kurslarında çocukları eğitime üzerinde yoğunlaştı. Bu Kur’ân kursu öğrencilerinden bazıları ise Kur’ân’ı ezberlemeye başladılar. Eğitim görmek isteyen uzak yerleşim yerlerinden çocuklar da vardı ve bu çocuklara uygun koşullar bulunmalıydı. O zamanlar bendeniz Smolyan Bölge Müftüsü olarak görev yapıyordum ve kursun açılması için Başmüftülüğten yardım istedim. O zamanlar da yine Başmüftü

olan Mustafa Hacı Efendi bu talebe olumlu cevap verdi ve kursun açılması ve günümüze kadar yaşatılması için elinden gelen her türlü katkıyı sağladı.

20 yıllık bu süre içerisinde kursa Bulgaristan'ın dört bir yanından birçok kursiyer geldi. Yaz aylarında iki aylık eğitim için gelenleri devamlı öğrenciler listesine katmıyoruz. Öğrencilerden kursta daha fazla kalmayı tercih edenler önce tecvit kurallarına uygun olarak Kur'an-ı Kerim'in doğru okunmasını öğreniyorlar. Ardından da Allah'ın Kelâmını ezberlemeye başlıyorlar. Öğrencilerden bazıları 100 sayfa ezberlemiş bulunuyor, bazıları 200, bazıları 300. Bu türden eğitim alan öğrencilerin sayısı şimdiye kadar ortalama 210. Hâfızlık eğitimlerini başarı ile tamamlayan öğrencilerimizin sayısı ise 25.

► **Kursun çalışması için nereden para bulunduğunu ve Bulgaristan'daki Müslüman halkın kursu destekleyip desteklemediğini her zaman merak etmişimdir.**

Kursumuz için gereken parayı genelde bağışlardan ve kampanyalardan temin ediyoruz. Kurstaki giderlerin büyük bir kısmını Başmüftülük karşılıyor, diğer kısmı ise Müslüman halkın para, erzak vs.

türünden yaptıkları bağışlar sayesinde karşılanıyor. "Müslümanlar" dergisi aracılığı ile şimdiye kadar kursun faaliyetlerine destek sağlamış olan herkese teşekkür ediyorum. Allah hepsinden razı olsun!

► **Kur'an-ı Kerim'in ezberlenmesi dışında kursta başka dersler de veriliyor mu? Aynı zamanda okullarına da devam eden öğrencilere bu dersler nasıl etki ediyor?**

Öğrenciler, sureleri ezberlemenin dışında akaid, fıkıh, siyer, ahlâk gibi dinî dersler de görüyor. Bu dersler din eğitiminin vazgeçilmez bir bölümünü oluşturuyor. Ayrıca kursun programı okul programına göre ayarlanıyor. Öğrencilerimizin sadece kursta değil, okulda da başarılı olmaları için çaba gösterdiğimizizi belirtmek isterim. Ancak bu şekilde ilerisi için sağlam bir birikimleri olmuş olacak. İleri seviyedeki öğrencilerin imamlık görevi için temel hazırlıkları da bulunuyor ve birçoğu farklı yerleşim yerlerinde artık bu göreve başladılar bile.

► **Peygamber (s.a.s.)'in de belirttiği gibi "İnsanlar, altın ve gümüş madenleri gibidir. İslâm öncesi dönemde hayırlı olanlar, İslâm döneminde de İslâm'ı kavramak kaydıyla hayırlıdırlar." Sorum şu, bir hâ-**

fızın ahlâkı nasıl olmalı ve Kur'an-ı Kerim'i ezberlemek insanın ahlâkını güzelleştirir mi?

Her Müslüman, imanını ve ahlâkını iyileştirmek için çaba göstermelidir. Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek bu yolda atılacak adımların en güzellerindendir. Böylece insan ibadetle meşgul oluyor, Yaradan'ı ile yakınlaşıyor. Yüce Allah'ın kelâmı kalbimizde ve gönlümüzde yer edindiği zaman ise onlar bizi şeytanın tuzaklarından koruyor.

► **Konuşmamızın sonuna yaklaşırsen sormak istediğim birkaç şey var. Bir hâfızın yetiştirilmesi için belirli bir dönem var mı? İnsanın Kur'an-ı Kerim'i ezberlemesi için ne kadar zamana ihtiyacı var ve çocukları eğitirken ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz? Günümüzde hâfız adaylarının karşılaştıkları sorunlar nelerdir?**

Her hâfız adayının eğitimi özel, bireysel biçimde ilerliyor. Burada birçok faktör belirleyici oluyor; çocuğun yaşı, hâfızası ve ezberleme becerisi, ezberlere ayırabildiği vakit ve tabii ki de bu işe karşı isteği ve devamlılığı, aynı şekilde ailesinin hâfızlık eğitimine karşı tavrı da son derece önemli. Ailesi çocuğu kontrol eder, nasihat edip koşulsuz destek sağlarsa, başarı gelecektir.

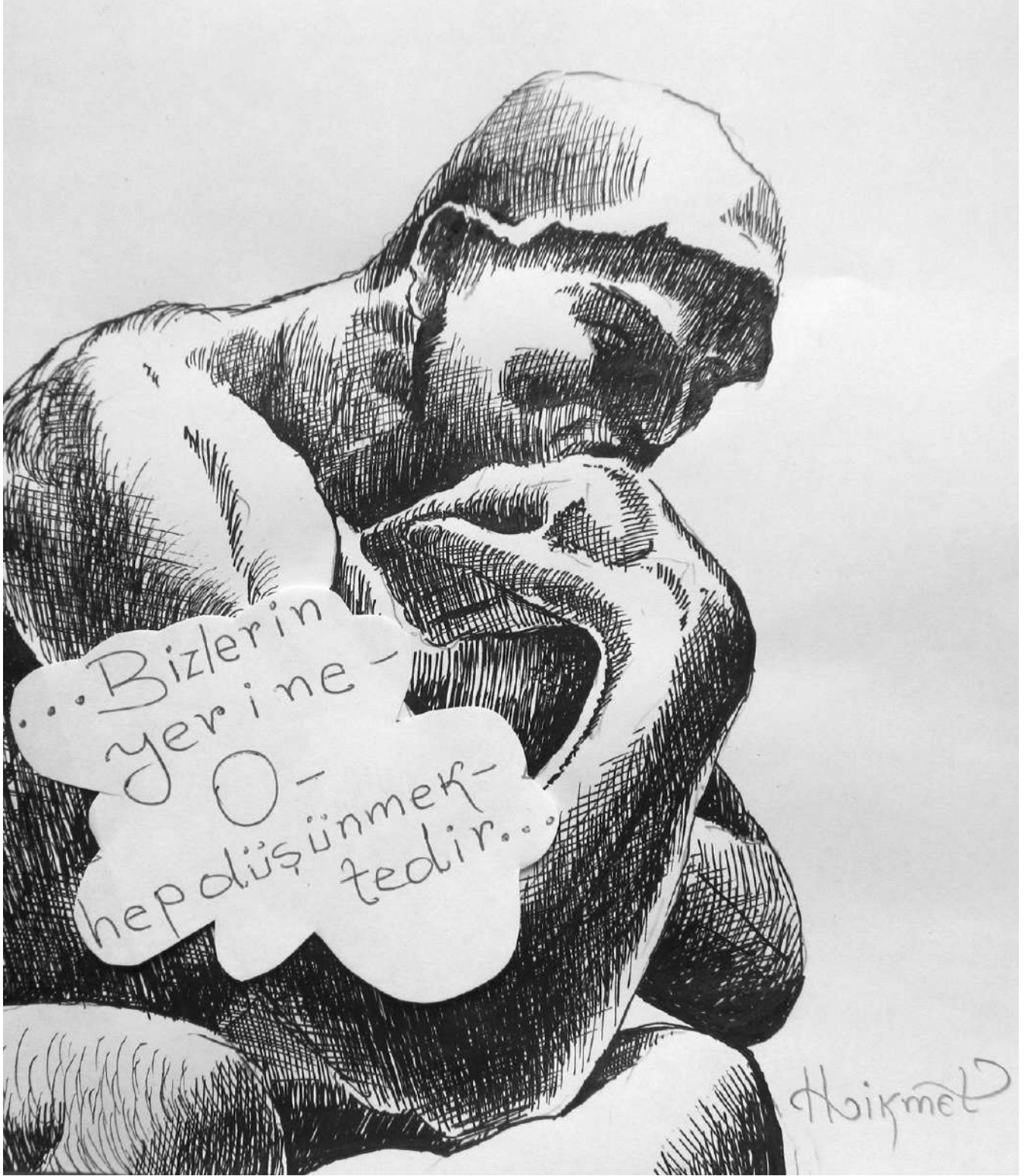
Kur'an ezberleme süreci zordur. Ancak hâfızın ailesi ve kendisi için ahiret mükâfatı büyüktür. Rasûlüllah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Kur'an-ı Kerim'i okuyan ve hükümleriyle amel edenin anne-babasına kıyamet günü bir taç giydirilir. Bu tacın ışığı şayet aranızda olmuş olsa, dünya evlerindeki güneş ışığından daha güzeldir. O hâlde bununla amel eden hakkında ne düşünüyorsunuz?"*

Hayat tecrübem bana, hiçbir zaman hiç kimse için Kur'an-ı Kerim'i ezberlemenin çok erken veya çok geç olmadığını göstermiştir. Bir öğrencinin ayetleri kolay ezberleyip ezberleyemediği de ana faktör

değildir. Burada başarı için önemli olan şeyler devamlılık ve sarf edilen emektir. Komşu ülkelerde bulunan bu tür kursların tecrübesinden yararlanarak kursiyerlerimizi kolaylaştırmaya çalışıyoruz. Çünkü öğrencilerin zamanı sınırlı ve dinlenerek eğlenmeye de ihtiyaçları var. Eğitimde daha iyi sonuçlar elde edebilmek için karşılıklı fayda sağlanması için çaba gösteriyoruz. Öğrencilerimiz uluslararası Kur'an-ı Kerim okuma yarışmalarına katılıyor ve Allah'a şükürler olsun ki, son derece iyi performans sağlıyorlar. Ben her öğrencimin, her "Kur'an-ı Kerim koruyucusunun" başarısından dolayı içten bir sevinç duyuyorum ve Yüce Allah'tan onlara yollarında kolaylık, güçlü iman ve hikmet vermesi için dua ediyorum. Sayılarının devamlı artmasını ve Bulgaristan'da bu faaliyetlin devam ettirilmesini umuyorum.

► **Duanıza "Amin" diyerek bizlere ayırdığını zaman için teşekkür ediyorum. Aynı zamanda kursun 20. yıldönümü ile ilgili kutlama esnasında kursunuza verilen "Hâfız Murad Hacı" ismi için de sizi tebrik ediyorum. Bulgaristan'da hâlâ tek olan bu kurs, babanız, hocanız ve kursun kurucusu olan Hâfız Murad Hacı'nın adını taşıyor. Allah Teâlâ sizden razı olsun ve bu hayırlı yolunuzda size kolaylıklar versin!**

O DÜŞÜNÜR...

DR. KADİR MUHAMMED
YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

İLMİN DEĞERİ

İlim mefhûmu, okuma ve tetkik etmekten müteşekkildir. İslâm dini ise okumaya, okutmaya, öğrenmeye ve öğretmeye büyük önem vermektedir. Hele okunan, okutulan, öğrenilen ve öğretilen şey Kur'ân-ı Kerîm olursa, faydası çok daha büyük olur. Zira Hazreti Muhammed en hayırlı olanın, Allah'ın kelâmı olan Kur'ân'ı öğrenen ve öğreten olduğunu haber vermiştir. Ayrıca onu ezberleyip okuyan kişinin, Cenâb-ı Hak katındaki seçkin meleklerle birlikte olacağı müjdesini vermiştir.

İlim, Allah'ın sahip olduğu bir sıfattır. O Âlim, Alîm ve Allâm'dır. İlimin gerçek kaynağı Cenâb-ı Hak'tır ve O, bu sınırsız ilminden nimet olarak dilediğine dilediği kadar bahşeder. Allah Teâlâ'nın bir lütfu olması hasebiyle bilgi değerlidir, ama aynı zamanda da bir imtihan vesilesidir.

İnsanın sahip olabileceği cevherler arasında en büyüğü akıl, ikincisi de bilgidir. Aslında akıl ve bilgi arasında sıkı bir ilişki vardır. Zira birinin diğerinden bağımsız olarak durması

imkân dahilinde değildir. Diğer bir ifadeyle bilgi, akıl ve idrâk vasıtasıyla oluşur. Akıl ve idrâkin mevcut olusundan sonra bazı duyu organlarının eksik bulunması bilginin elde edilmesine mâni değildir.

İlim tahsil etme meselesine gelince o, dînî bir vecibe ve fazilet olarak telâkkî edilmiş, Müslümanlar bilgi elde etmeye teşvik edilmiş ve bunun değerinin Allah katında çok büyük olduğu vurgulanmıştır. Hazreti Muhammed, ilim tahsil etmek için bir yola girene, Allah Teâlâ'nın ona cennetin yolunu kolaylaştırdığını ve evine dönünceye kadar Allah yolunda olduğunu beyan buyurmuştur.

Bilgi edinmenin bir parçası sayılan âlimlere soru yöneltmek ve bu şekilde cehaleti gidermek de İslâm'ın önem atfettiği bir diğer husustur. İlim bir değerdir. Değer olduğu için de değerlidir. Fakat bu, her çeşit bilginin kıymetli olduğu anlamına gelmez. Her bilginin değerli olmasının hikmeti, onun faydalı olup olmamasıyla alâkalıdır. Aslında bu

husus, Hazreti Peygamber tarafından da açıklanmış ve kendileri faydası bulunmayan ilimden Allah Teâlâ'ya sığınmıştır. Diğer taraftan Kur'ân-ı Kerîm'de zan, tahmin, hayal ve kuruntu ürünü bilgilerin kıymet-i harbiyesinin olmadığına altı çizilmiş ve zannın, gerçek ilmin yerini tutamayacağı bildirilmiştir. Bu durumda bilgi, kesinlik ve doğruluk taşıdığı nispette önemlidir. İster dînî, ister gayr-ı dînî olsun, fayda sağlayan nitelikte olan bilgi değerlidir.

Bir Müslümanın dînî vecibelerini yerine getirebilmesinin ön şartı, bilgi sahibi olmasıdır. Zira söz konusu bilgi, onu ilmin gerçek sahibi ile tanıştıracak, Ona nasıl teslim olunmasını öğretecek, Ona ulaşmanın yollarını gösterecek, kısacası rıza-yı ilâhînin nasıl kazanılabileceğini ortaya koyacaktır. Fakat bu, doğrudan dinle bağlantısı olmayan bir bilginin değer taşımadığı anlamına gelmez. Zira öyle olsaydı, asırlardır kendisinden söz ettiren İslâm medeniyetinin oluşmasına öncülük eden Müslüman âlimler

farklı sahalarda, daha açık bir ifadeyle müspet ilimlerde kalem oynatmazlardı. Böyle olsaydı, Avrupâda da ün salan, üzerlerinde birçok araştırma yapılan ve Batı medeniyetine büyük etkisi olan Câbir b. Hayyân, İbn Sînâ, Harezmi ve İbn Haldun gibi İslâm bilginlerinden söz edilmezdi. Bu şahsiyetler, dünya bilimler tarihinde yer alan kişilerin sadece birkaçıdır. Sahip olunan ve dinle direkt bağlantısı olmayan bir bilgi ile dine hizmet edilebilir ve işte bu yüzden ilim kıymetlidir.

Bilgi bir zenginlik ve üstünlüktür. Zenginlik sayılmasının sebebi, Hazreti Muhammed'in, peygamberlerin altın ve gümüş bırakmadıklarını, miras olarak sadece ilmi bıraktıklarını haber vermesidir.

Bilgi, yalan ile doğrunun, hak ile bâtılın ayırt edilmesi için bir araçtır. İlim, Hak'a götüren bir ummandır. Bu sadece dînî ilim için geçerli değildir. Zira nice kişi, bilgi denilen bu cevherle Âlim ve Alim'e ulaşmış ve sonunda İslâm'la müşerref olmuştur.

İlmin değeri, sadece geçici olan bu dünya ile sınırlı değildir. Bilgi, kişinin amellerinin sona ermediği, bilakis devam edeceğinin açıklandığı üç şeyden biridir. Hazreti Peygamber şöyle buyurmuştur: "İnsanoğlu öldüğü zaman, bütün amellerinin sevabı da sona erer. Şu üç şey bundan müstesnadır: Sadaka-i câriye, istifade edilen ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat."

Hâlikımız olan Allah Teâlâ, yüklediğimiz emaneti ve üzerimize aldığımız sorumluluğu yerine getirebilmek için bizi başboş bırakmamış, bize elçiler göndermiş, bizi ilimle donatmış ve Kur'an "Rabbim, ilmimi artır!" diye duada bulunmamızı tavsiye etmiştir.

Dinimiz İslâm, bilginin yanında bilgiyi değer bilip onu elde etmek için uzun mesafeler kat eden, ilim yolculukları yapan âlimlere de önem vermiş ve kulları arasında Allah'a ancak varoluş gayesini bilen kimselerin derin saygı ve bağlılık gösterdiklerini, onların konum itibarıyla peygamberlerden sonra geldiklerini ve mirasçıları olduklarını haber vermiştir.

Günümüz açısından bakıldığında, daha bilgili olan daha güçlü bir konumda olur ve bilgi sayesinde diğerlerine üstünlük sağlar. Fakat ne yazık ki İslâm dünyası perişandır ve bunun sebebi, imtihan olması dışında, önceki asırlarda olduğu gibi günümüzde de müspet ilimlere yeteri kadar ehemmiyet verilmemesi veya dünyayı yeniden şekillendirecek Câbir b. Hayyân, Bîrûnî, İbn Sînâ, Cezerî ve İbn Haldun gibi Müslüman âlimlerin yetiştirilmeyişidir.

HAKKI VE BÂTILI GÖSTER YÂ RABBÎ!

اللَّهُمَّ ، أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ ، وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَوَقِّفْنَا لِاجْتِنَابِهِ ، وَلَا تَجْعَلْهُ مُلْتَبِسًا عَلَيْنَا فَفَضِّلْ ، وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا .

"Allâhümme erine'l-hakka hakkan ve'rzüknâ ittibâah; ve erine'l-bâtîle bâtilen ve veffaknâ li'ctinâbih! Velâ tec'alhü mültebisena aleynâ fenedille; vec'alnâ li'l-müttakîne imâmâ!"

"Allahım! Hakkı bize hak olarak göster ve ona uymayı nasip eyle! Bâtılı da bâtıl olarak göster ve ondan uzak durmaya muvaffak eyle! Onu farklı bir biçimde gösterip de bizi dalâlete düşürme! Bizi müttakîlere önder kıl!"

Büyük müfessirlerden İbn Kesir, kaleme almış olduğu "Tefsir"inde Bakara suresinin 213. ayetine getirdiği yorumlar arasında zikrettiğimiz duayı me'sûr olarak kaydetmiştir. Popüler olan bu dua, İmam Gazâlî gibi başka alimlerce de farklı varyantlarıyla eserlerine alınmıştır. Peygamber Efendimiz ile irtibatı tam olarak tespit edilememekle beraber anlamlı ve güzel söz ve dileklerden oluşan bir dua olması sebebiyle İslâm alimlerince benimsenmiştir.

Dua, bizlere birkaç hususu öğretmektedir. Bunların başında ise hak ve bâtıl konusu gelmektedir. İnsanlık tarihi boyunca hak ile bâtıl arasında bir mücadele vardır. Allah'ın Hak isminin tecellisi olan "hak" kavramı İslâm'ın esasını teşkil etmektedir. Kur'an-ı Kerim'de 247 yerde zikredilen "hak" ifadesi, farklı anlamlara gelmekle beraber genellikle bâtılın, yani yanlışın zıddı olarak kullanılmıştır. Kur'an-ı Kerim'in bu kadar vurguladığı, hakkı ortaya çıkarmak için gönderilen Peygamber Efendimizin birçok defa altını çizdiği bu kavram Müslümanın mihenk taşıdır. Müslüman her hususta hakkı gözeten, hakkı teslim eden, hakka riayet eden kişidir.

Ancak bu âlemde herşeyin zıddıyla kâim olması, karşıtıyla var olması bâtılı da önümüze çıkarmaktadır. Kur'an'ın ifadesiyle hak ile bâtıl arasında mücadele her zaman olmuş ve olacaktır, ama nihayetinde bâtıl yenilmeye mahkûmdur. Müslümandan istenen de bâtılı yenme konusunda çaba sarf etmektir. Bunun için hakkı ve bâtılı doğru bir şekilde tanımak son derece önemlidir.

Hakkı ve bâtılı var eden ve en iyi bilen Allah'tır, o yüzden bazen birbirine karışarak, kılık değiştirerek insanı yanılgıya düşürebilecek bu iki zıddı birbirinden ayırmak için Allah'ın yardımına başvurmak çok önemlidir. Bu, özellikle de hak ile bâtılın, doğru ile yanlışın kol kola gezdiği, şekilden şekile girebildiği günümüzde ayrıca önem kazanmaktadır.

Hakkı görüp ona uyanlar sadece müminlerdir. Kâfirler ise bâtılı izleyen, onun bataklığında boğulanlardır. Hakkı görerek onu tam anlamıyla hayatlarına taşıyanlar müttakîlere önder olacak kimselerdir.

CEMAL HATİP
YAYIN DAİRE BAŞKANI

MEDYA MANİPÜLASYONU VE YANLIŞ BİLGİLENDİRMEYE DİKKAT!

Son zamanlarda sıkça duyduğumuz ve çoğumuza yabancı gelen kavramlardan birisi de “**medya manipülasyonu**”dur. Başka deyişle, insanları medya aracılığıyla yönlendirmek, etki altına almak ve istenilen şekilde düşünmeye sevk etmek anlamına

gelmektedir. Ancak biraz derince araştırdığımızda bu kavramın bizlere, yani İslâm ümmetine hiç de yabancı olmadığını fark ediyoruz. Değil, çünkü yanlış bilgilendirme, insanları çeşitli medya aracılığıyla doğru yoldan çıkartmak ve yanlış yöne yönlendirmek âdemoğlu-

nun tarihi kadar eski bir yöntemdir. Şeytan, Hazreti Âdem’e gelip de “*Rabbiniz size bu ağacı sırf melek olursunuz veya ebedi kânlardan olursunuz diye yasakladı*” demedi mi? Sonra da “*Ben gerçekten size öğüt verenlerdenim*” (el-Araf, 7/20-22) deyip ya-

ŞAHİTLİĞİ KABUL EDİLMEYENLER

İslâm hukukunda şahitlik konusu geneldir. Yani her akit için ayrı ayrı değil, ortak özelliklere sahip tek şahitlik söz konusudur. Buna göre şahitlik yapacak bir insanın öne çıkan belli başlı vasıfları şunlar olmalıdır: Şahitlik yapacak kimse âdil olmalıdır. Bunun da mânâsı, büyük günahlardan uzak durması ve küçük günahlarda ısrar etmemesidir. Büyük günah işleyen insanın yalan söylemekten de çekinmeyeceği düşünülmüştür. Yetim malı yiyen, faiz yemekle tanınan, devamlı içki içen, kumar oynayan ve benzeri günahları işleyen kimseler adalete uymayacaklarından ve kolayca yalan söyleyebileceklerinden şahitlikleri kabul edilmez.

Şahitlikte şunlar da önemlidir. Davalı ile şahit arasında dünyevî bir husumet bulunmamalıdır. Cimrilikte meşhur ve zekât vermekte kusurlu olanların da şahitliği kabul edilmez. Ayrıca çocukların, akıl hastalarının, bunamışların, dilsizlerin ve görme engellilerin şahitlikleri de makbul değildir. Ağzından çıkan sözlerin meşrû veya gayr-ı meşrû olduğuna aldırmayan, dinen ve ahlâken hoş olmayan sözleri sarf etmeyi bir alışkanlık hâline getiren insanların şahitlikleri kabul olunmaz.

sak olan cennet ağacından tattırmadı mı? Böylece onlara yanlış doğru, doğruyu da yanlış olarak göstererek cennetten çıkmalarına sebep olmadı mı?...

Bu taddil, yani manipülasyon ve yanlış bilgilendirme daha sonraki dönemlerde de devam etti. Musa (a.s.) ve peygamber olan kardeşi Harun (a.s.) Firavuna gelip de Allah'ın dinine dâvet edince, o ve yakın çevresi halka dönerek şöyle seslendiler: **“Bu ikisi, muhakkak ki, büyüleriyle sizi yurdunuzdan çıkarmak ve sizin örnek yolunuzu ortadan kaldırmak isteyen iki sihirbazdırlar sadece”** (Tâ-hâ, 20/63). Musa (a.s.) onlara mucize gösterip de Firavunun sihirbazları dahi iman edip secdeye kapanınca, bu sefer onlara dönerek **“Şöyle dedi: Ben size izin vermeden önce ona inandınız öyle mi! Hakikat şu ki o, size büyü öğreten ulunuzdur. Şimdi elleriniz ile ayaklarınızı tereddüt etmeden çaprazlama keseceğim ve sizi hurma dallarına asacağım! Böylece, hangimizin azabının daha şiddetli ve sürekli olduğunu iyice anlayacaksınız”** (Tâ-hâ, 20/72). Böylece, toplanmış olan halkı hem manipüle etmeye, hem de korkutmaya çalışmıştır.

Günümüzde de bu uygulamalar devam etmektedir. Daha kolay, daha pratik, daha yaygın olan ve sosyal medyaların da gelişmesiyle bugünkü firavunların elinde adeta birer güçlü silâh hâline gelmiştir medya manipülasyonu. Ne yazık ki, Müslümanlar da bu zamane fertleri olarak yapılan yanlış bilgilendirmelerden etkilenmek suretiyle kendi devletlerine, liderlerine ve birbirlerine düşman oluyor, ümmet-i Muhammediyeyi perişan hâle getiriyor, tahrip edici

kavgalara ve savaşlara sürükleniyorlar.

Oysa Rabbimiz, bu tür durumlarda nasıl davranacağımızı Kur'ân-ı Kerim'de açıkça belirtmektedir: **“Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük ederseniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz”** (el-Hucurât, 49/6). Ayette fâsık olarak belirtilenler, Allah'a inanmayan ve Müslümanlara kin besleyen herkestir. Üzülerek söylemek gerekir ki, bugün, bu zümrenin içerisinde birçok Müslüman da bulunmaktadır. Yalan dolanla uğraşan, kaynağını araştırmadan din-i mübin-i İslâm'a ve Müslümanlara karşı asılsız haberler uyduran ve yayan her kişi zikredilen bu fâsık zümresine girmektedir.

Bugünkü Müslümanları öyle bir hâl almış ki, televizyon ve sosyal medyalarda çıkan her habere sorgulamaksızın inanıyor, tasdik ediyorlar. Hatta bunun sonucunda bazen kendi mukaddesâtına bile sahip çıkmıyor, İslâm'a ve dindaşlarına düşman oluyorlar. Oysa Allah Teâlâ bizleri şu sözleriyle uyarıyor: **“Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.”** (el-İsrâ, 17/36).

Velhâsıl, Müslüman olan adam yalan söylemez, yalanı tasdiklemez, yalanı yaymaz ve asılsız haberlerin peşine düşmez. Müslüman kardeşinin iffetini, namusunu, şerefini, haysiyetini korur, her zaman fitne saçanlara karşı uyanık olur ve dinine zeval getirmez!

Anlayana...

DOĞRU BİLGİ DOĞRU YOLA GÖTÜRÜR

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ... وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ...»

Abdullah b. Amr (r.a.)'tan rivâyet edildiğine göre, Allah Rasûlü (s.a.s.) şöyle dua ederdi: "Allah'ım!...Fayda vermeyen ilimden sana sığınırım..." (Tirmizî, Deavât, 68)

İlk emri “Oku!” olan İslâm dini; okumaya, anlamaya, araştırmaya ehemmiyet veren bir dindir. Bu mânâda İslâm; bilgiye, ilme büyük bir kıymet verir. *Bilgi, bizâtihi hürmete lâyük ve kıymetlidir.*

Hiç şüphesiz, *İslâm dininin değer verdiği bilgi, doğru bilgidir.*

PEKİ, O ZAMAN DOĞRU BİLGİYİ NASIL TANIMLAYABİLİRİZ?

Kur’ân ve sünnetin verdiği bilgiler; tarihi verilere uyan, deney ve tecrübeye dayanan bilgiler; akıl ve duyu organları vasıtasıyla elde edilen bilgiler, doğru bilgi dediğimiz müştemilâtın içerisine dâhil olmaktadır.

İnsanlık düşünce tarihine bakıldığında üzerinde durulan en mühim konulardan birinin, *doğru bilgi* konusunun olduğu görülmektedir. Doğru bilgi, felsefenin de üzerinde durduğu en mühim konulardan biri olmuştur. Hatta konuyla ilgili birçok ekol teşekkül etmiş; doğru bilginin tanımı, vasıtaları gibi konular etraflıca ele alınıp tartışılmıştır. Bu arada insanlık düşünce tarihinde mutlak doğru bilgiye ulaşamayacağını savunan ekoller de mevcuttur.

Doğru bilgiye ulaşılacağını savunan ekollerden *Rasyonalizm* ekolüne göre, doğru bilgiye ancak *salt akıl* ile ulaşılabilir. Diğer bir ekol olan *Empirizm* ise doğru bilginin tek kaynağının *duyu organları* ve *tecrübe/deney* olduğunu iddia etmiştir. Bazı düşünürler de doğru bilginin kaynağının *sezgi* olduğunu öne sürmüştür.

Akıl, sezgi ve duyular, *doğru bilginin kaynaklarından* olmakla birlikte hakikatte *Kur’ân ve sahib sünnet* en mühim kaynaklardır.

En doğru bilgi, ilâhî vahiyden kaynaklanan, yani bizzat Allah’ın verdiği bilgidir. Bu bilgi, *kesin bilgi* ifade eder. *ilme’l-yakîn, ayne’l-yakîn, hakka’l-yakîn* terimleri bu bilgiyi tanımlayan ifadelerdendir.

Vahiy kontrolünde olan Allah Rasûlü’nün vermiş olduğu, sahih senetle gelen bilgiler de doğru bilginin kaynaklarından birini teşkil eder ve Müslümanın dünyasında bu bilgilerin bir kıymet ve anlamı vardır.

Zira doğru bilgi, insana yol gösteren, ona rehber olan bilgidir. *Doğru bilgi, kişiyi doğru yola, doğru yol da kişiyi cennete götürür.*

Doğru bilgi ile ilgili Müslüman üzerine terettüp eden birtakım hususlar da vardır. Bu mânâda meselâ *doğru bilginin mes’ûliyeti vardır*. Zira yüce dinimiz İslâm’da doğru bilgiyi gizlemek, günah olarak addedilmiştir. Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulmaktadır: “*Her kim, kendisine sorulan bir meseleyi yahut kendisinden istenilen bir bilgiyi bile bile gizler de cevabını vermezse, kıyamet günü ona ateşten bir gem vurulacaktır.*” (Ebû Dâvud).

DOĞRU BİLGİ İLE FAYDALI İLİM ARASINDA SIKI BİR BAĞ VARDIR.

Zira doğru bilgi, aynı zamanda faydalı olan bir bilgidir. Günlük yaşantımız içerisinde etrafımızda faydalı faydasız birçok bilgi dolaşır. Müslüman bu bilgileri kategorize ederek faydalı olanlarını almalı, onlarla hayatını inşâ etmelidir. Nitekim serlevhâ hadsimizde de görüldüğü gibi Sevgili Peygamberimiz faydasız ilimden Allah’a sığınmıştır.

DOĞRU VE AYNI ZAMANDA FAYDALI İLİM/BİLGİ, KİŞİYİ ÖLÜMSÜZLEŞTİRİR.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: “*İnsan ölüncü üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i câriye (faydasız kesintisiz sürüp giden sadaka), kendisinden faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlât.*” (Müslim). Bu mânâda bu dünya hayatında talebe yetiştirerek veya kitap yazarak doğru ve aynı zamanda faydalı ilim bırakan bir mümin, vefat etse bile sevap kazanmaya devam edecektir. Çünkü o, geride kesintisiz sürüp giden bir sadaka bırakmıştır.

Bütün bunların yanında şu hususu hatırdan çıkarmamak gerekir ki *her duyduğumuz bilgiyi doğru bilgi olarak kabul etmeyi, Kur’ân yasaklamaktadır*. Nitekim Hucurât sûresinin 6. ayet-i kerimesinde Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “*Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.*”

Bu bakımdan Müslüman, nerede olursa olsun, hangi makam ve mevkide bulunursa bulunsun, gücü yettiğince doğru bilginin peşinden gitmeli ve doğru bilgiyi hayatına rehber kılmalıdır. Bunun yanında Müslüman, dünya ve ahireti için hiçbir faydası olmayan bilgilerin peşinden gitmemeli, onlara itibar etmemelidir.

Rabbimiz cümlemizi doğru bilginin peşinden gidenlerden eylesin!

Rabbimiz cümlemizi ve cümle yavrularımızı yanlış ve faydasız bilgilerden muhâfaza buyursun!

Âmin...

SADAKAT

GALİP SERTEL
ŞAİR-EĞİTİMCİ

Babaannem, şu uzun, uzunca ömründe bir defasına bari denizi görmemiş ve bu görmedi, göremedi meselesi sabah bilmez kış gecelerinin bitmez tükenmez muhabbetiydi evimizin... Ah, o deniz, ne deniz, acayip bir şey yahu... İnsan ne yapıp ne etmeli, ömründe bir defa bari gidip şöyle böyle o denizi görmeli... Oysa nerede deniz, nerede bizim köyümüz! Hani kuş uçmaz, ker van geçmez derler ya, Deliorman'ın tâ göbeği... Sonra bizim buralarda kâlâbelâdan beri kadın aş evini bilir, ocağını bekler, gezi neyine derler... Babaannemin de çıkınında lâfi bol, şöyle bir tutturdu mu...

İşte bin dokuz yüz kırk dörtlerde Urus buralara gelince, köylerde “tekezese”ler kurulup milletin malı mülkü bir araya toplanıp mirî malı olunca... Ahhh da ne ah! O mirî malı denizdir, yemeyeni domuzdur, çalanı çırpını, vurguncusu murguncusu tilkide pire gibi çoğalınca... Yüksek yüksek binalar inşa edilip zina kaldırımlara inince, yuların ipi zebanilerin eline geçince, deniz dedikleri şeyin içine erkekli merkeklî, kadınlı madınlı eşkâre çırıl çıplak soyunup suya girme modası çıkınca... Ahhh da ne ahlar! Şu dünya işleri nice ters ters dönüp geri geri teptikçe, kıyame-tin alâmetleri bir bir görünüyor diye-

rek kapıya dayandı artık deyip dinlene dinlene anlatıp durdukça ve işin acı yanı, dinleyicileri günden güne azaldıkça babaannemi de denizi görme tutkusu öyle bir yakaladı, pir yakaladı... Hastalanıp yatakta kaldığı günlerde bile ikide bir: “Ay çocuklar, deniz denilen şu mahlûku ölmeden bir görebilsem, şu fanî dünyadan her nasibi almış olacağım... Vallahi, bil-lâhi açık gitmeyecek gözlerim!” diye mız mızlanıyordu...

Ve bu yıl deniz boyunda bir geziye çıktık, beraberimizde onu da aldık.

“Çocuklaaar, bu yaşta neyime benim deniz? Sizin hiç başka yapacak işiniz yok mu da uydunuz şeytana?...” diye şakalaşmış durdu yolculuk esnasında, ama denizi görünce: “Uuuuu, bu da ne?” diyerek şaşmış kaldı... Sözde kesesinde lafi bol, köyün masalcı Gülsüm ninesiydi! Hayranlığını, anlatamadıklarını baştan savma, geliş güzel bir uzunca “uuuuu” ile geçiştiriverdi. Sonra devam etti:

“Deniz buymuş deseniz ya!... Her zaman hep böyle mi bu deniz? Ne çok su, yâ Rabbim!... Ulu ulu, bol bol... Bolluğun ucu bucağı görünmüyor... Görüneceği de yok... Dalgalara bakıverin! Kıpır kıpır... Çıkıp çıkıp bir yerlerden, çok aceleleri varmış gibi, can havliyle koşşa koşşa gelip

gidiyorlar...

Sonra ezbere bildiği, fakat içeriğini anlayamadığı o güzelim Arapça dualarını hafif bir sesle huşû içinde okuyarak yavaş yavaş aşağılara indi... Yaşı seksenlerde seyretse de hep daha yardımsız yürüyebiliyordu. Kıyıya vardı, kumsala oturdu. Ağır ağır, tek tek ayakkabılarını, çoraplarını çıkardı. Önce ellerini, sonra ayaklarını suya batırdı. Usulca yüzüne bir avuç su serpti. Bir müddet böyle kalakaldı. Sonra kendi kendine söylenerek ayağa kalktı. Şalvarının paçalarını dizlerine kadar çekti, çıplak ayaklarıyla birkaç adım ilerledi... Herhâlde bugünkü gezi için özel olarak seçtiği, geliş güzel bağlanmış, kenarları oyalı, kahverengi çemberinin altında biraz dağınık, beyaz sümek rengi saçlarını meltem hafifçe okşarken çocuklar kadar saf, mutlu bir gülümseyişle dönüp ardına baktı. Orada, her defasında iftiharla, biraz da başkaları işitsin diye etrafı çınlatarak “Tosunlarım... Çakırlarım benim... Benim bir tanelerim...” diye yüksek sesle haykırdığı o koskocaman delikanlı ikiz torunları bizlerdik... Arkamızda Varna, önümüzde vara gele çırpınan yakamoğlu bir ufukla haşır neşir dalgaların gizemli denizi, ileride açıklarda demir atmış vapurlar...

Çıplak ayakları hep daha deniz-

de... Birkaç adım geri çekildi ve bizi yanına çağırdı.

“İyi dinleyin beni”, diye konuşmaya başladı... “Allah herkeslere nasip etsin denizi görmeyi... Ben görmüş sayılırım artık... Bu deniz dedikleri şey baştan başa, boydan boya su... Sudan başka hiçbir şey değil... Kim ne anlatırsa anlatsın... Sadece ki, suyun acayip bir sesi var... Tıpkı bizim Düzorman’da koca meşenin yaprak ışıltısı gibi ‘vışşş, vışşş, vışşş’ diye bir ses... Nesi var, bunun buraları biraz daha serin, biraz daha nefes açıcı, gönül alıcı... Sebil sebil, dermanı boldur böyle yerlerin... Ben, şimdii anlıyorum gençlerin yaz günleri neden denize kaçtıklarını... Ahhh, ah sizzz, siz gençler, şimdiki zamanın gençleri neler bilmiyorsunuz neler!”

Hep böyle abartılıdır babaannemin anlatmaları. Rastgele mi köyün akıl kumkuması, ünü etrafa yayılmış taşmış, masalcı Gülsüm annesi...

“Çocuklar!”, diye devam etti. “Koskoca köyden alıp beni tâ buralara getirdiniz, zahmet ettiniz, muradınız neyse... Nasıl desem bilmem ki... Herşey pek alâ da...”

Biraz durakladı. Birşeyleri hatırlamak istercesine sağ elini alnına götürdü ve sanki onun değilmiş gibi derinlerden gelen üzüntülü, cırıldak, fakat öyle de kararlı bir sesle:

“Çocuklar ba!” dedi... “Dedeniz sağ olsaydı da şimdi hep beraber baksaydık ya denize... Rahmetli bir şeyler göremeden göçüp gitti bu yalan dünyadan... Ellisinde var yoktu cenazesi kaldırılırken...”

Ve belki yine bugüne mahsus, özel olarak kınalamış ellerini havaya kaldırdı, denizin üstüne üstüne, ama çok ötelere salladı ve:

“Dedeniz pek kibardı”, dedi... “Camiye, Cumaya giderken gömleğini temiz ister, yakasına kırmızı gül takardı... Burma sarığı, al nar çiçeği fesine ağır ağır, usul usul, çalımınla sarardı... Neden aklıma geldiyse, yâ Rabbim, tesbihi de şöyle tutardı rahmetli...”

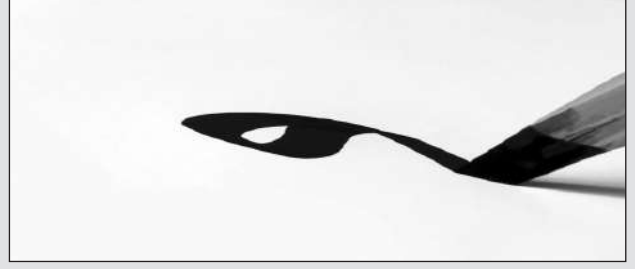
Ve ince, incecik parmaklarıyla bir takım hareketler yapıp durakladı. Biz görmeyelim diye yüzünü denize çevirdi. Göz pınarlarına çökmüş ufak tefek, sıcak deniz mavisini fersiz gözlerinden birkaç damla gözyaşının neden öyle ansızın boşanıp döküldüğünü, buruşmuş yanaklarından damla damla yuvarlanıp süzülüğünü, Karadeniz’in dur durak, ölüm nedir bilmeyen hırçın dalgalarına karışıp akıp gittiğini, bir sır bozulur diye, ikiz kardeşimle oturup başa konuşamadık bir türlü...

Sözcükler

Urus: Rus

Eşkâre: âşikâr, uluorta, açıkça

Tekezese: TKZS, Bulgarca kısaltma; Bulgaristan’da komünist rejimi döneminde tarım kooperatflerinin adı.

Alkol ve diğer haram ürünlerin satıldığı bir iş yerinde çalışmak caiz midir?

Dinimizde yasak olan şeyleri yapmak günah/haram olduğu gibi, böyle şeylerin yapılmasına rıza göstermek ve yardımcı olmak da günah/haramdır. Hz. Peygamber, haram bir maddeyi kullanan ile birlikte onu imal eden, taşıyan, aracılığını ve sunumunu yapan kişilerin de aynı günaha girdiğini bildirmiştir (Bkz. Ebû Dâvûd, Eşribe 2; İbn Mâce, Eşribe 6). Bu itibarla, bir kimsenin helalinden kazanma konusunda alternatif imkânları bulunduğu sürece dinen yasaklanan şeylerin yapıldığı iş yerlerinde çalışması caiz olmaz. Ancak bütün çabalarına rağmen geçimini sağlayacak başka iş bulamadığı durumlarda zaruret sebebiyle bu tür iş yerlerinde çalışabilir. Zaruret durumu ortadan kalkması yani yapılması helal olan uygun bir iş veya iş yeri bulması hâlinde ise bu eski iş yerini terk etmesi gerekir.

Kullanılması veya yenilmesi haram bir madde veya bunlardan imal edilen ilaçlarla tedavi olmak caiz midir?

Bir hastalığın tedavisi için, helâl maddelerden elde edilmiş bir ilaç henüz üretilmemiş ya da üretilen bu ilaca ulaşma imkânı yok ise, haram olan bir maddenin veya bundan üretilen bir ilacın, meslekî ehliyet ve dürüstlüğüne güvenilen uzman bir doktor tarafından tavsiye edilmesi hâlinde, kullanılmasında dinen bir sakınca yoktur. Çünkü “Zaruretler yasakları mübah kılar” (Mecelle, Md. 21). Zaruret ortadan kalkar ve başka helal maddelerden yapılan ilaçlar bulunursa, o zaman helal olanları kullanmak gerekir, diğerler ise önceki haram durumuna döner.

ŞUMNU'DA TÜRK MATBAALARI

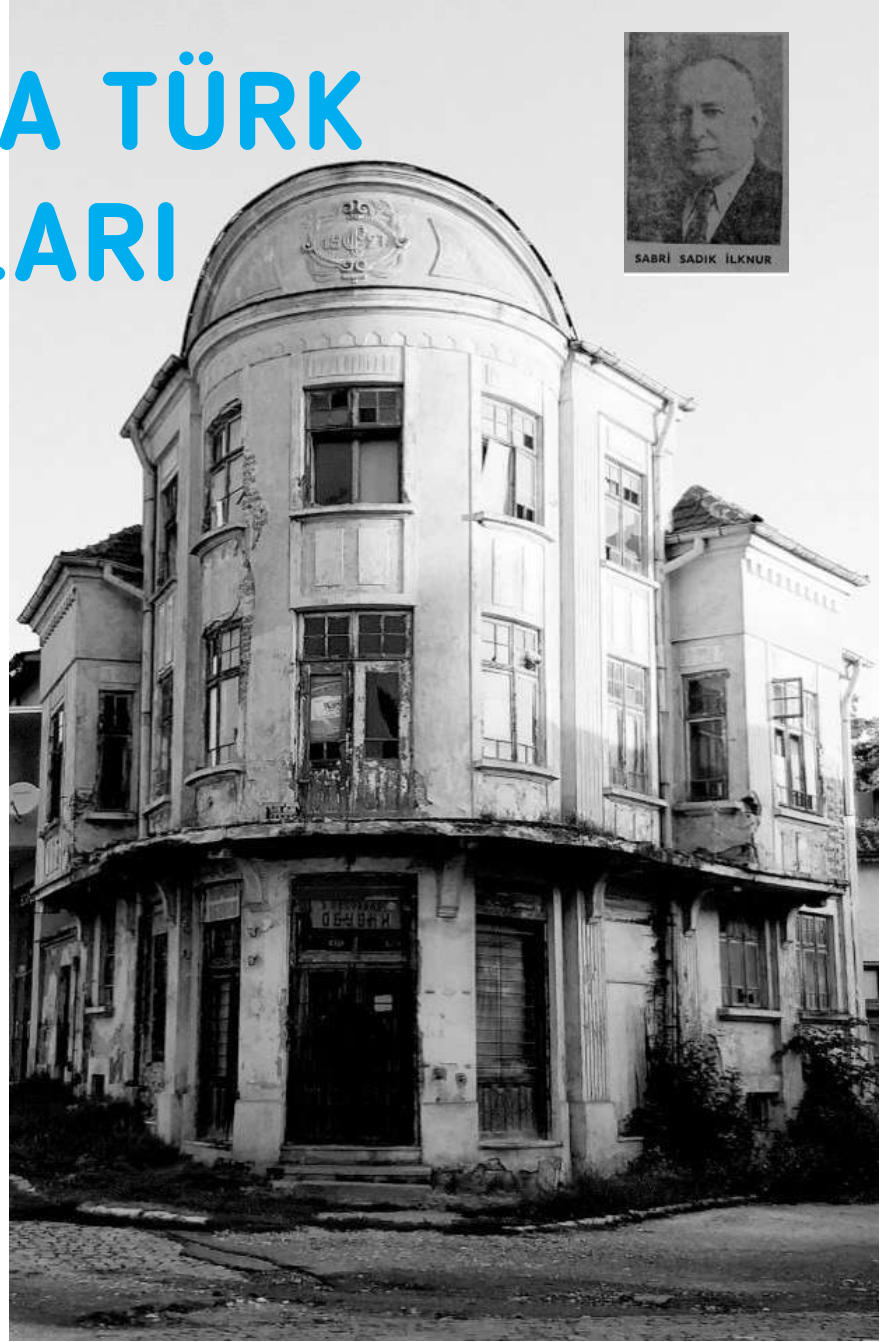
MEHMET HASAN
NÜVVÂB ÖĞRETMENİ

Basımevleri (matbaalar) günümüzde çok önemli bir konuma sahiptir. Etrafımıza baktığımız zaman hemen hemen her yerde gördüğümüz günlük gazeteler, dergiler, kitaplar vs. hep matbaaların ürünüdür. Matbaalar, günümüz açısından vazgeçilmez bir unsurdur. XIX yüzyılda çağdaş teknolojinin gelişmesiyle Bulgaristan'da matbaacılık faaliyeti gelişmeye başlamıştır. İlk matbaa 1864 yılında Midhat Paşa'nın teşebbüsüyle Tuna Vilayetinin merkezi olan Rusçuk şehrinde kurulmuştur.

Osmanlı idaresinin son dönemlerinde Şumnu'da eğitim ve kültür alanında bir çok yeniliklere imza atılmıştır. Bu yeniliklerden biri de Müslüman-Türk toplumuna hizmet için kurulan matbaalardır. Çarlık döneminde, yani 20. yüzyılın ilk yarısında Şumnu'da Terakkî, İntibah, Havadis ve İleri adıyla dört matbaa kurulmuştur. Kısaca bunları tanımaya çalışalım:

TERAKKÎ MATBAASI VE KÜTÜPHANESİ

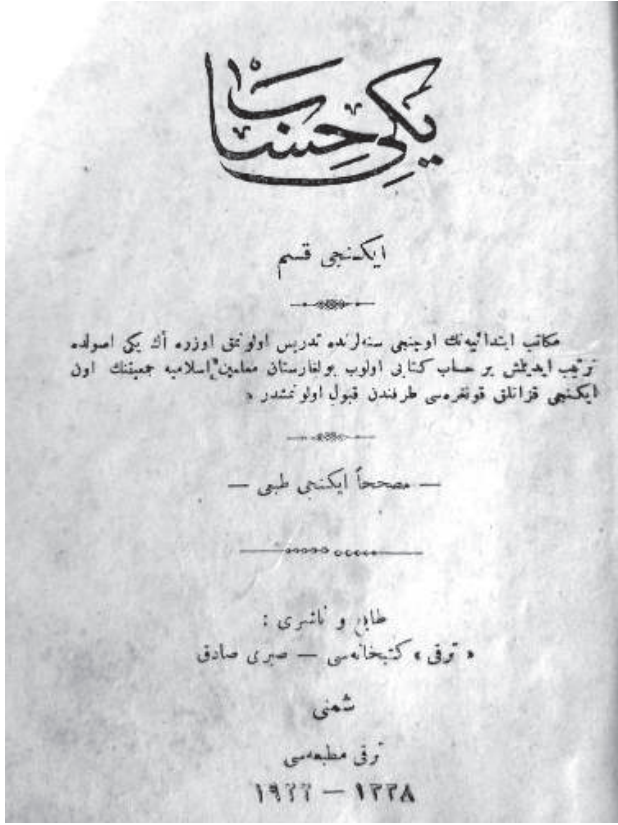
Bu matbaanın kurucusu Sabri Sadık, 1892 yılında Şumnu'da doğmuş, ilk öğrenim ve rüşdiyeyi doğduğu şehirde tamamlamıştır. Girişimci bir yapıya sahip olan Sabri Sadık, Şumnu'da ilk önce Şerif Halil Paşa Camisinin karşısında bir kitapçı-kırtasiye dükkânı açmıştır. Zamanla kırtasiye büyüdükçe büyü-

Sabri Sadık'ın Evi, Kırtasiye, Kütüphane ve Matbaası

muş ve rüşdiye okullarının ihtiyaç duyduğu kitapları İstanbul'dan getirme görevini üstlenmiştir. Bir dönem Şumnu'da Cemaat-i İslâmiye heyet-i idare reisliği yapan Sabri Sadık, İstanbul'dan kitap getirmenin zor olduğu bir dönemde Şumnu'da bir matbaa kurmaya karar vermiştir. Aslında matbaa daha önce kurulmuş, lâkin resmi olarak 1 Şubat 1927 yılında "Terakkî" (Progres) ismiyle onaylanmıştır.

Sabri Sadık, çalışmalarını yürütmek için Şumnu'nun en eski basımevlerinden olup 1883 yılında kurulan Spas Popov basımeviyle bir sözleşme yapmıştır. Bu sözleşme neticesinde Spas Popov basımevinin büyük bir odasını Terakkî Matbaası kendi ihtiyaçları için kullanmaya başlamıştır. Ayrıca Sabri Sadık'ın Veliçko Popov'tan satın aldığı "Frankenthal" kitap basma

Terakkî Matbaasında basılan "Hesap Kitabı"

makinesini kullanılmadığı zamanlarda Spas Popov'a kullanma izni verme şartıyla bir sözleşme imzalamışlardır. Terakkî Matbaasında beş-altı kişi çalışmıştır. Matbaaya en çok hizmet eden kişi ise Ali Suavi Mustafa'dır. Bu şahıs sonraları Batı Trakya İskeçe'ye göç etmiştir.

Terakkî Matbaası 20 yıla yakın genelde Bulgaristan Türk toplumuna, özelde ise Şumnu ve Deliorman Türk okullarına kitaplar basmıştır. Ayrıca matbaada şu gazeteler basılmıştır: Bulgaristan Türk Muallimler Mecmuası, Terbiye Ocağı, Genç Mektepli, Yeni Söz, Savaş, Sadâ-yı İslâm, İntibâh, Yoldaş, Doğru Yol ve Doğru Sadâ.

Bulgaristan'daki Türk okullarına yaklaşık 300 kitap basılmıştır. Böylece dönemin eğitim-öğretim ve kültürüne verdiği desteği ve hizmeti çok değerlidir. Bu arada Sabri Sadık, yayınladığı millî ruhu aşıl原因 kitap ve şiirlerden dolayı hapis cezasına çarptırılmışsa da af neticesinde hapse girmemiştir. Yayınladığı kitaplar yüzünden çok çileler çekmiş, Osmanlı Türkçesiyle matbaasında bastığı bazı kitapları devletin dayatmasıyla bizzat kendisi yok etmiştir. Sabri Sadık, 1940 yılından sonra artan şiddetli baskılara dayanamayarak Terakki Matbaasını Şumnulu Veliçko Popov'a satmak mecburiyetinde kalmış ve bu baskılar sonucu 1943 yılında İstanbul'a göç etmiştir. Terakkî

HAVÂDİS MATBAASI

1936 yılında Nüvvâb muallimlerinden Ahmed Kemal tarafından Şumnu'da Havâdis Matbaası kurulmuştur. Bu basımevinde 1936-1941 yılları arasında Ahmed Kemal'in yayınladığı haber gazetesi "Havâdis" basılmıştır. Bu matbaa Şerif Halil Paşa Camisinin hemen yakınında, küçük bir odada zor şartlarla yayın hayatını sürdürmüştür.

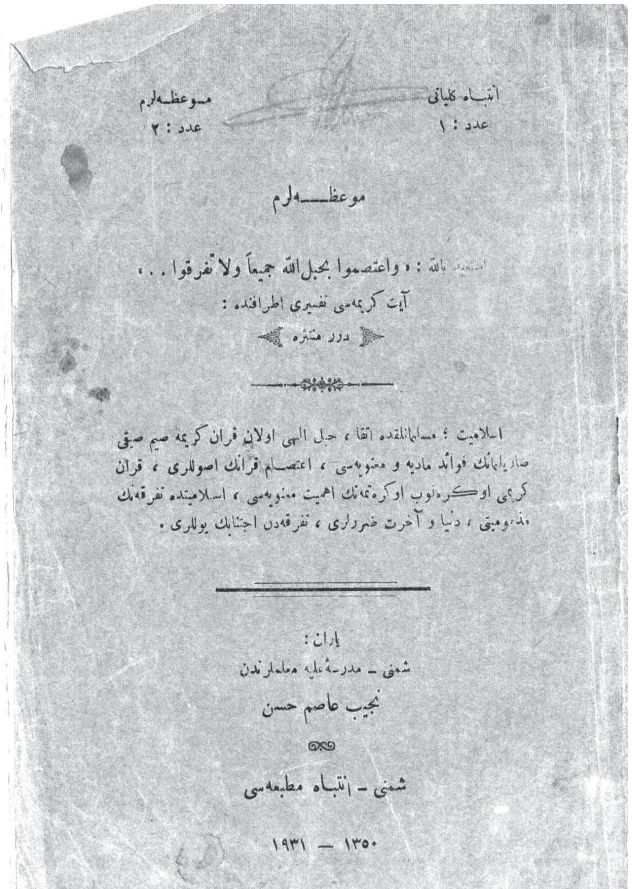
İNTİBÂH MATBAASI

1930 yılında kurulan İntibâh Matbaasında önce "İntibâh" gazetesi yayınlanmaya başlamış ve bu 1931 yılının sonuna kadar devam etmiştir. Ayrıca bazı kitaplar da basılmıştır. İntibah Matbaası, Nüvvab'ın Âlî Kısımının ihtiyaçları için de hizmet vermiştir.

1882 doğumlu olan Arif Oruç, Türkiye'de karşılaştığı siyasî sıkıntılar sonucu 1933 yılında Şumnu'ya gelmiş ve yayınlamaya başladığı "Yarın" isimli gazetesinin bazı sayılarını İntibah Matbaasında basmıştır.

İLERİ MATBAASI

İleri matbaası hakkında elimizde çok az bilgi bulunmaktadır. Şumnu'da kurulduğu, az ömürlü olduğu ve 1925 yılında "İnsan" isminde bir gazete yayınladığını bilmekteyiz.

İntibah matbaasında basılan "Mev'izalarım" adlı kitap.

HEZARGRAD/RAZGRAD AHMED BEY CAMİSİ

Hezargrad (Razgrad) şehrinde günümüze ulaşan ve ibadete açık olan tek İslâm mabedi Ahmed Bey Camisidir. Halk arasında bu eserimiz Bey Camisi olarak da bilinmektedir. 1533 yılında Makbul İbrahim Paşanın yaptırdığı cami ile canlanan yerleşim yerini kısa bir zaman sonra Ahmed Bey tarafından yapılan güzel cami de süslemiştir.

Bu hayırsever Ahmed Beyin kimliği ile ilgili bir bilgimiz yok, maalesef. Ancak caminin bulunduğu mahallenin Ahmed Beyin ismini taşıdığına dair Osmanlı kayıtları bulunmaktadır. Ayrıca bugün çalışır vaziyette olan caminin onun tarafından yaptırıldığı girişindeki tamamen Farsça olan inşa kitabesinde kayıtlıdır.

Caminin yapılış tarihi de araştırmacılar tarafından tartışılmış ve kitabesinden hareketle tarihçiler Razgrad ve hatta Bulgaristan tarihiyle ilgili tartışmalarını sürdürmektedir. O yüzden bu konuyu biraz ele almak zorundayız.

Razgrad tarihiyle ilgili önemli bir eser kaleme alan, ama içinde bazen “deli saçması” denebilecek derecede çarpıtmalara da yer veren A. Yavaşov, İ. Kara Amışov’a dayanarak caminin kuruluş tarihini 846/1442 olarak vermiş, ancak bunun bir dayanağı yok. Ansiklopedik eseriyle mimarî tarihimizi aydınlatan E. H. Ayverdi, “mülemma” (çift dilli) olarak nitelediği kitabesine dayanarak caminin tarihini 1017/1608-9 olarak göstermiştir. Değerli araştırmacı caminin kuruluş tarihini sözlü olarak ifade eden, yani tarihlendirme mısrasının harflerini doğru bir şekilde aktarmakla beraber Farsça kitabeyi Farsça ve Osmanlıca olarak algıladığı için bazı yanlış okumalar yapmıştır. Ayrıca tarih düşülen mısradaki üç kelimeyi hesaplamak suretiyle ulaştığı 1017 rakamı, tespit edilen başka kesin verilerle çelişmektedir. O yüzden caminin tarihini mısranın son iki kelimesinde aramak gerekmektedir. Nitekim kıymetli bilim adamı M. Kiel öyle yapmış ve 949/1542-3 tarihine ulaşmıştır. Ancak onun araştırmasında da bazı kelimelerin hatalı okunması söz konusu olup son mısrayı da Arapça zannetmiştir. L. Mikov ise M. Kiel’in tespitine işaret etmekle birlikte epigrafi uzmanı K. Venedikova’nın tespitlerini tercih ederek caminin tarihini 965/1557-8 olarak vermiştir. Razgrad bölgesindeki bazı kitabelerle ilgili çalışmasında K. Venedikova, Ahmed Bey Camisi kitabesini incelemiş ve yukarıda zikrettiğimiz bazı yanlışmalara o da işaret etmiştir. Ayrıca M. Kiel’in okuma ve hesaplarını da tenkit etmiştir. Fakat kendisi de bazı kelimeleri yanlış okumaktan kurtulamamış, bundan dolayı da caminin tarihlendirmesini doğru yapamamıştır. Özetle söylemek gerekirse, şu ana kadar caminin doğru bir tarihlendirilmesi yapılamamış, ancak hatalarıyla beraber doğruya en yakın görüşü ortaya koyan M. Kiel olmuştur.

Farklı Farsça uzmanlarının desteğiyle okumaya çalıştığımız caminin Farsça kitabesi şöyledir:

*“Binâ kerd Ahmed Beğ
Çün in ma’bed-i ma’âbid
Be-güstem târih-i u râ
Bünyâd-ı ahyerü’l-mesâcid”*

Anlamı ise şöyledir: “Bu mabetler mabedini Ahmed Bey bina etti/Onun kuruluş tarihini söyleyeyim: ‘mescitlerin en hayırlısı”.

İşte bu kitabenin son mısrasındaki “ahyerü’l-mesâcid” ifadesinde caminin yapılış tarihi gizlidir. Ebcet hesabıyla, yani harflerin sayısal değerini hesaplamakla tarih hicri 950, yani milâdi 1543-1544 senesi olarak çıkmaktadır. Bu hususta haklı olarak şu itiraz yapılabilir: Hesap yapılırken neden E. H. Ayverdi’nin yaptığı gibi son üç kelime değil de son iki kelimeyi esas alıyoruz? Çünkü E. H. Ayverdi’nin yanılmasına rağmen harfleri doğru hesaplayarak ulaştığı 1017/1608-9 tarihinden yaklaşık yarım asır önce Razgrad şehrinde Ahmed Bey Mahallesi ve Ahmed Bey Mescidinin varlığı 1550 ve 1580 yılına ait Osmanlı defterlerinin verileri ile tespit edilmiştir.

Caminin günümüze kadar varlığını sürdürmüş olması büyük ölçüde kurucusunun vakfettiği iki gözlü değirmen sayesinde ve bir de caminin idaresini güzelce yapan hademe-i hayrât, yani mütevellî, imam, hatip ve müezzinlerin gayretleriyle olmuştur. 1868-1869 yılı ile ilgili mütevellî Süleyman Efendinin hazırladığı bütçeye göre, caminin yıllık geliri 4458 guruş olup bunların 2018 guruşu maaş, iç ve dış aydınlatma için mum ve kandil yağı, hasır döşeme, cami ve değirmenin tamiri için harcanmıştır.

Ahmed Bey Camisi, sadece Bulgaristan topraklarında ender bulunan Farsça kitabesiyle değil, taşıdığı mimarî özellikleri, bilhassa minaresi ve şerefesinin süslemeleriyle de dikkat çekmektedir. Kesme taştan yapılmış olan yaklaşık 21 metrelik minaresinin şerefesi mukarnaslıdır. Erken dönem Osmanlı sanatını yansıtmaktadır.

Kare planlı cami, tamamen kesme taştan yapılmıştır. 10 metreye yakın çapa sahip kubbesi sağır kasnaklıdır ve üzeri kiremitle örtülmüştür. Bir dönem Razgrad Bölge Müftülüğünün de bulunduğu son cemaat mahalli sonradan eklenmiş olup günümüzde cemaat odası ve abdestlik vazifesi görmektedir.

Cami, zaman içerisinde defalarca tamir edildiği için minber ve mahfili orjinalliğini kaybetmiştir. Mihrabının sanatsal değeri bulunmamaktadır. Üstleri kemerli olan iki sıra pencereleri sayesinde cami, doğal ışıkla güzelce aydınlatılmaktadır.

Günümüzde caminin geniş avlusu içerisinde güzel bir bahçesi bulunmaktadır. Razgrad Bölge Müftülüğü bu avlu içerisine on yıl kadar önce ayrı olarak yapılan iki katlı binada faaliyet göstermektedir. Müftülüğün alt katında gasilhane ve mutfak bölümü bulunmaktadır. Özellikle Ramazan aylarında yüzlerce kişinin katıldığı iftar çadırı kurulan bahçe ayrı bir güzelliğe sahiptir. Beş vakit namaza, Kur’ân kursu eğitimi ve kadın sohbetleri için uygun bir mekân olarak faaliyet gösteren tarihî caminin iki imamı vardır.

SALİH DELİORMAN, ARAŞTIRMACI

KİREMITLİK MEDRESESİNİN SON MÜDÜRÜ

YUSUF HASAN EFENDİ

Aydos yöresinde Müslüman-Türk kimliğinin korunması için önemli hizmetler yapan birçok şahsiyet bulunmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri Yusuf Hasan Efendidir 06. 04. 1924 tarihinde Kiremitlik (Lülâkovo) köyünde dünyaya gelmiştir. Kendisi 7 çocuklu bir aileye mensuptur. Ailesi maddî olarak sıkıntı içindedir. Ancak Yusuf Efendideki okuma isteğini gören köy halkı, teravihlerden sonra topladığı parayla onu Şumnu'daki Medresetü'n- Nüvvâb'a okumaya gönderir. Yusuf Hasan köylüsünün kendisine verdiği desteği boşa çıkarmaz ve 1944 yılında Nüvvab'ın tâli kısmını alıyyü'l-âlâ (5.39) ile bitirir.

Yusuf Efendi okulu bitirdikten sonra askere gider ve bu vatan görevinden sonra da kendi köyüne müderris olarak geri döner. Buradaki kısa görevinden sonra Çiftlik Mahalle'deki medreseye müderris olarak tayin edilir. Daha sonra da tekrar Kiremitlik Medresesine döner ve başına geçer. Bu görevi 1958 yılında medrese kapanıncaya kadar sürdürür ve medresenin son müdürü olur.

Kiremitlik medresesinin ne zaman kurulduğu belli değildir, ancak avlusunda bulunan eski mezar taşlarından Osmanlı zamanından olduğu anlaşılmaktadır. Asırlık hizmete sahip bu medrese eski usulü takip eden bir eğitim kurumudur. Çerkovnalı Mustafa Hilmi Efendi tarafından ıslah edildikten sonra medresede Nüvvab'a hazırlık mahiyeti taşıyan bir program uygulanmıştır. Aydos dışında Kırcaali, Nevrokop, Razgrat gibi yerlerden gelen öğrenciler burada öğrenim görmüştür.

1958 yılında medrese kapandıktan sonra Yusuf Efendi ciddi baskılara maruz kalmıştır. İmamlık görevi de elinden alınmıştır. Bir ara Belene'ye götürülmek üzere yakalanmış, ancak 6 saat süren tutukluluktan sonra serbest bırakılmıştır. O zaman ayakkabıları bile olmadan soğuk kış günlerinde yürüyerek eve dönmek zorunda kalmıştır. Bun-

dan sonra camiye gitmesi dahi yasaklanmıştır.

Yusuf Efendi son çareyi 1989 yılında Türkiye'ye göç etmekte bulmuştur. Kendisi 7 dil bildiğinden hemen Ankara'da Kültür Bakanlığında tercüman olarak işe başlamıştır. Orada Farsça-Türkçe tercüme yapıp hayatını sürdürmüştür. Uzun bir hizmetten sonra 2008 yılında yaşadığı Ankara şehrinde vefat etmiş ve cenazesi oraya defnedilmiştir.

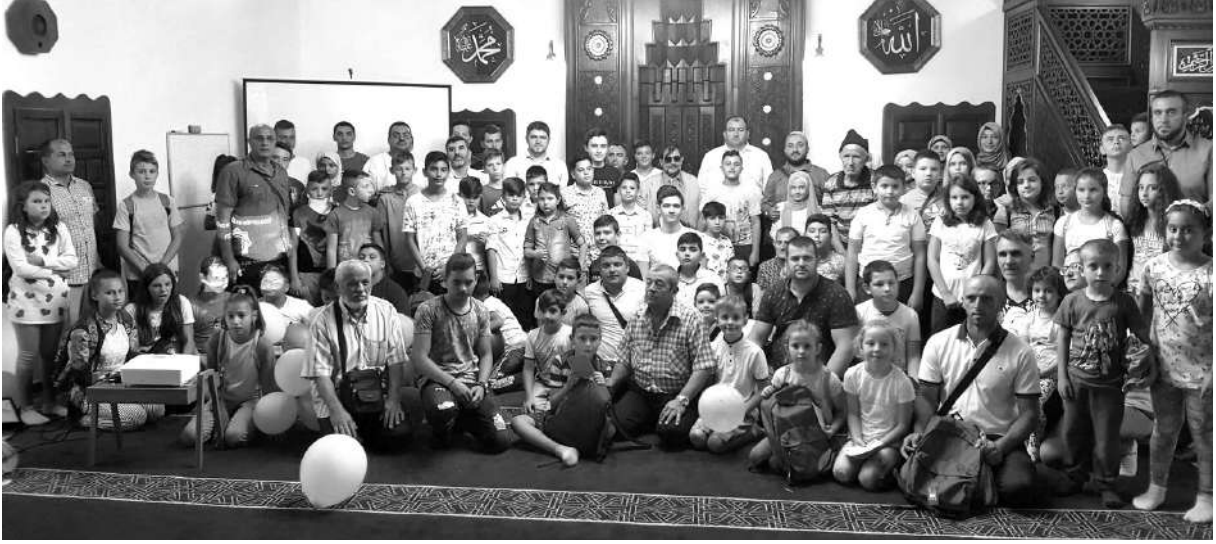
Yusuf Efendi, hâlen halk arasında çok sevilen ve saygıyla anılan bir kişidir. Sadece Kiremitlik köyünde değil etraf köylerde de meşhurdur. Köy halkı tarafından tatlı dilli ve hoş sohbetli biri olarak anılan Yusuf Efendi, dinî konularda son derece titiz olmasıyla bilinmektedir.

Yusuf Efendi'nin Bulgaristan Müslümanlarına ve Türklerine vasiyet sadedinde yazdığı cümleler şöyledir: "Kıymetli dostlarım, İslâm'ı yaşamak adına çıktığım yol, beni Türkiye'ye kavuştururken, doğduğum topraklardan, kardeşlerimden, dostlarımdan ve komşularımdan ayrı düşürdü. Geride bıraktığım dostlukların tadı ise hasretin acısına karıştı. Lâkin bu acıyı dindiren tek şey vardı: O da bu hicreti gerçekleştirme sebebim, yani dinimi Yaradan'ın buyurduğu gibi dosdoğru yaşayabilme ümidimdi. Yollar, mesafelerin uzak olması, din kardeşlerini ayıramaz, onun için bu hicrete ortak olamayan kardeşlerime her nefeste dua ettim. Bulgaristan'daki bütün kardeşlerimin ilim yolunda ilerlemelerini, dinlerini öğrenmelerini, öğrendiklerini uygulamalarını, dillerini ve dinlerini, çektikleri bütün sıkıntılara rağmen eksiksiz yaşayıp yaşatabilmelerini istiyorum ve bunun için dua ediyorum."

Rabbim, Yusuf Efendi ve onun gibi daha nice büyüklerimize rahmetiyle muamelede bulunsun!

TAYFUN MEHMED İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİSİ

HASKÖY BÖLGE MÜFTÜLÜĞÜ TEMEL DİNÎ BİLGİLER YARIŞMASI DÜZENLEDİ

Yaz Kur'ân kursları sona ererken Hasköy Bölge Müftülüğü kurslara katılan arasında Bölgesel Temel Dini Bilgiler Yarışması düzenledi. Yarışma, her Kur'ân kursundan birer öğrencinin katılımıyla şehirdeki tarihî Eski camide gerçekleşti. Üç bölümden oluşan yarışmada dereceye giren öğrenciler tespit edildi ve programın sonunda başarı gösteren ve yarışmaya katılan bütün öğrencilere hediyeler verildi.

RAZGRAD BÖLGE İSLÂM ŞURASI YILIN ÜÇÜNCÜ TOPLANTISINI YAPTI

5 Ağustos 2019 tarihinde Razgrad Bölge Müftülüğü nezdindeki Bölge İslâm Şurası bir toplantı yaptı. Bölge Müftüsü Mehmed Alâ'nın başkanlığında gerçekleşen toplantıda Kurban Bayramı, yaz Kur'ân kursları, İslâmî Eğitime Yardım Kampanyası ve başka güncel konular ele alındı.

ŞERİF HALİL PAŞA CAMİSİNİN İÇ KISMI RESTORE EDİLDİ

Şumnu'da bulunan ve halk arasında Tombul Cami adıyla bilinen Şerif Halil Paşa Camisinin iç kısmına yapılan restorasyon tamamlandı. 1744 yılında Şerif Halil Paşa tarafından yaptırılan caminin restorasyon çalışmaları 15 yıl önce başlatıldı, ancak son dört yıl düzenli çalışma yapıldı. Bu süre zarfında restorasyon uzmanlarının profesyonel çalışmaları sonucunda caminin zengin tezyinata sahip iç kısmındaki işler tamamlanarak göz kamaştırır hale geldi. Bundan sonar çalışmalar caminin müştemilâtında devam etmektedir.

FİLİBE BÖLGE MÜFTÜLÜĞÜ KUR'ÂN KURSLARI ARASINDA YARIŞMA

25 Ağustos 2019 tarihinde Filibe Bölge Müftülüğüne bağlı Kuklen kasabasındaki tarihî camide Bölgesel Temel İslâmî Bilgiler yarışması düzenledi. Farklı yerleşim yerlerinden 20 dolayında Kur'ân kursu talebesinin katıldığı yarışmayı çocuklarla beraber hocaları ve ebeveynler katıldı. Yetkin bir jüri önünde öğrencilerin bilgileri test, yazılı ve sözlü soru-cevaplar ve ezberledikleri sure ve duaları okumak suretiyle ortaya kondu. Yarışma sonucunda bütün öğrenciler sevinçliydi, ancak ilk üç sırayı alanların mutluluğuna deyecek yoktu.

SARIKOVANLIK KÖYÜNDE KURBAN BAYRAMI KUTLAMASI

Varna Bölge Müftülüğü Kurban bayramı münasebetiyle Sarikovanlık (Medovets) köyünde bayram programı tertip etti. Bayramın ikinci gününde Başmüftülüğün katkılarıyla gerçekleşen kutlamada 300'ün üzerinde katılımcıya kurban etinden hazırlanan yemek ikram edildi. Kutlamaya Varna Bölge Müftüsü Nuray Şükri ve Şumnu Nüvvâb Okulu öğretmenlerinden Celil Celil katılarak bayramın anlamı hakkında konuşmalar yapıp Kur'ân okudular. Köydeki Kur'ân kursu öğrencileri ise ilahilerle programa renk kattılar.

ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДОСТОВЕРНОТО ЗНАНИЕ В ИНФОРМАЦИОННАТА ЕПОХА

Брой 9 (297)

Септември 2019
Година XXVII

ISSN: 1312-9872

Издател

МЮСЮЛМАНСКО
ИЗПОВЕДАНИЕ
Главно мюфтийство

Вид издание

Месечно, периодично

Редакционна колегия

Ведат С. Ахмед
Джемал Хатип

Доц. Ибрахим Ялъмов

Д-р Исмаил Джамбазов
Д-р Каdir Мухаммед
Мурад Бошнав
Мухаммед Камбер

Технически редактор

Салих М. ШАБАНОВ

Контакти

София 1000
ул. „Братя Миладинови“ 27
Списание „Мюсюлмани“
Тел.: 02/ 981 60 01

Представителства

Мюсюлмански настоятелства
Районни мюфтийства

Online

www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Печат:

Sky Print

Абонаментни цени

Годишен: 24,00 лв.
Шестмесечен: 12,00 лв.

Абсолютният притежател на знанието е Аллах. Той знае всичко – видимото и невидимото, случилото се, случващото се и това, което предстои да се случи. Човек знае толкова, колкото Аллах му позволи. Затова е необходимо той да поддържа силна връзка с божествения източник, за да придобие истински и колкото може повече знания.

Знанието е най-ценното нещо, което живият човек притежава на този свят. В резултат на притежаването и оползотворяването на знанието той постига щастие и се отличава от останалите творения. Заедно със стойността на знанието е важна и сигурността на източниците, от които се черпи то, както и човек да се докосне до достоверното и истинско знание, а не до подвеждащото или заблуждаващото.

Нашата епоха се характеризира като информационна. Вече достъпът до знание е доста улеснен. Знания, за придобиването на които преди не стигаше цял живот, днес се получават само с един „клик“. Това много улеснява съвременния човек. Добре трябва да осъзнаем цената на тази благодат, която ни е осигурена от Аллах.

Заедно с това обаче пред нас стои сериозният въпрос за достоверността и истинността на знанието, т.е. интензивният поток от знания, които получаваме не за години, месеци, седмици и часове, а за минути и дори за секунди, трябва е филтриран от подвеждаща, заблуждаваща и невярна информация. Трябва да бъдем

по-чувствителни по отношение на хилядите букви, стотиците думи, многопикселните изображения, многобайтовите данни, достигащи до нас за секунди, които ангажират ума, а още повече – сърцето ни. В противен случай недостоверна, заблуждаваща, подвеждаща, изкуствено създадена и безполезна информация ще отнеме броевите ни часове и ще изгълни ограничения ни умствен капацитет и духовен мир.

Мюсюлманинът е длъжен да оползотвори всеки миг от живота си с добри неща. Защото Аллах ще го пита къде е изразходил времето, с което го е дарил. Освен това Пейгамбера ни съобщава, че човек ще дава сметка за знанията, които е придобил – с каква цел и къде ги е използвал.

Всичко това кара мюсюлманина, който е част от информационната епоха, да подхожда много по-чувствително към знанието: да проучва източниците му, да отсее житото от плевата, да не хаби време за получаване на безполезна информация. Също така част от тази чувствителност към знанието е да не разпространява и споделя грешната, безполезна и ненужната информация, на която е попаднал съзнателно или несъзнателно.

Аллах да ни удостои с истинското знание и мъдрост и да ни предпази от търсене, пренасяне, използване и разпространяване на безполезна информация.

Веселям...

Ведат С. Ахмед

02

10

12

СЪДЪРЖАНИЕ

02 Градината на хафъзите

05 Четете Корана

06 Истински вярващият мисли, говори и действа еднакво и правилно

08 Достоверна и недостоверна информация

10 Жълтите новини и самозваните мюфтии

12 Опознаването преди женитба и съдействието в това отношение

14 Дамаск - спомен за една красива страна

16 Доброто ще промени света

17 Хюсеин Хюсюн Ефенди (1882–1940)

► *Уважаеми хафъз ефенди, Пратеника на Аллах (с.а.с.) казва: „Най-добрите сред вас са онези, които изучават и обучават хората на Корана“. Вие идвате от фамилия на хафъзи, може ли да ни разкажете за своя път в хафъзлъка и колко хафъзи са израснали във Вашето семейство?*

Наизустих Корана по времето на комунизма, когато бях на 14 години, т.е. това стана до 1973 година. Моят учител беше баща ми, хафъз Мурад Хаджи, Аллах рахмет ейлесин! Тогава нямаше религиозни училища, всякаква религиозна дейност беше забранена и може би това беше единственият възможен начин да наизустиш Корана – в семейството, където по-лесно можеш да се скриеш, както и да постоиш в урочи-

те.

Традицията с хафъзлъка – наизустването на Коран-и Керим – бе продължена в нашето семейство от дъщеря ми, от племенника ми, а и от моите внуци, които също поеха по този път, сега единият от тях вече е хафъз, а другият в момента продължава наизустването.

► *Вие сте от малкото хора, които са наизустили Свещения Коран през най-опасните времена на тоталитарния режим. С какви трудности се срещате тогава и дали е по-трудно наизустването на Ко-*

ГРАДИНАТА НА ХАФЪЗИТЕ

Интервю с хафъз Шефкет Хаджи – директор на Курса за хафъзи „Хафъз Мурад Хаджи“ в гр. Мадан

Хафъз Шефкет Мурад Хаджи е роден през 1959 г. в гр. Мадан, обл. Смолян. Средното си образование завършва в същия град. Още от малък започва религиозното си обучение при своя баща – хафъз Мурад Хаджи, при когото, завършвайки наизустването на Коран-и Керим, на 14 години става хафъз.

Работи като шивач, а след това известно време е миньор в родния си миньорски град.

През 1991 г. е назначен за имам на гр. Мадан, а през 1997 г. е избран за районен мюфтия на Смолян, където остава за два мандата. От 2004 г. е преподавател по наизустване на Коран-и Керим – първо в с. Чепинци, общ. Рудозем, а след това, до настоящия момент, в Курса за хафъзи, който се намира в Централната джамия на гр. Мадан. Женен, с две деца.

рана днес – във времето на технологиите и социалните мрежи?

Когато аз учих Корана, трудностите бяха в това, че нямаше специални училища и всичко трябваше да става скришно, защото подобни дейности бяха забранени. Тогава хората имаха желание, но нямаха възможност, а днес е обратното – има много възможности, но няма желание за религиозно обучение.

За да наизустиш Корана, трябва да посветиш голяма част от живота си на тази дейност. Днес имаме хиляди изкушения, които

запълват времето ни. Технологиите, които уж пестят времето, поради погрешното им използване се превръщат в негови убийци. А за да наизусти Корана едно дете, то трябва да остави телефона и да вземе Корана – да го вземе не само в ръцете си, но в съзнанието и сърцето си. Тогава, с позволението на Аллах Теаля, нещата се получават. И въпреки всичко – независимо от времето, в което живее – ако човек истински желае да постигне нещо и положи достатъчно усилия, трудностите няма да го спрат.

► **На 7 юли тази година с официално тържество беше отбелязан 20-годишният юбилей на Курса за хафъзи в град Мадан. Как се роди идеята за откриването на тази специална школа и колко са хафъзите, които са завършили до днес в нея?**

В нашия район наизустването на Свещения Коран е било широко разпространено още преди времето на комунизма и създаването на курса беше по-скоро естествено продължение на тази прекрасна традиция.

След 1989 г. баща ми, хафъз Мурад Хаджи, започна да се занимава интензивно с обучаване на деца в Коран-курсовете, а някои от тях започнаха да наизустват Корана. Имаше деца от далечни населени места, които също ис-

каха да се обучават, и трябваше да се създадат условия за това. Тогава аз бях районен мюфтия в Смолян и потърсих съдействие от Главно мюфтийство за създаването на курса. Тогавашният главен мюфтия Мустафа Хаджи се отзова и направи всичко възможно за неговото основаване и съществуване до днес.

През този двадесетгодишен период в курса постъпиха доста ученици от различни краища на България. Тези, които идват за около два месеца през лятото, не ги водим в редовните дневници. Онези от тях, които изявяват желание и остават за по-дълго време, най-напред се научават да четат Коран-и Керим правилно – според правилата на теджвида, а след това започват да наизустват словата на Аллах (с.т.). Някои от тях са наизустили около 100 страници, други – до 200, до 300 страници. Тези ученици са около 210 до момента. А броят на успешно завършилите ученици, които вече са хафъзи, е 25.

► **Важен е въпросът откъде се намират средства за поддръжката на курса и дали мюсюлманската общност в България подкрепя дейността на школата Ви?**

Средствата за съществуването на курса са предимно от дарения и кампании. Главно мюфтийство

поема по-голямата част от разходите, останалата част са дарения от мюсюлманската общност в парична и материална стойност, както и в хранителни продукти. Използвам вашето списание да благодаря на всички, които са подпомогнали съществуването на курса досега. Нека Аллах да е доволен от всички тях!

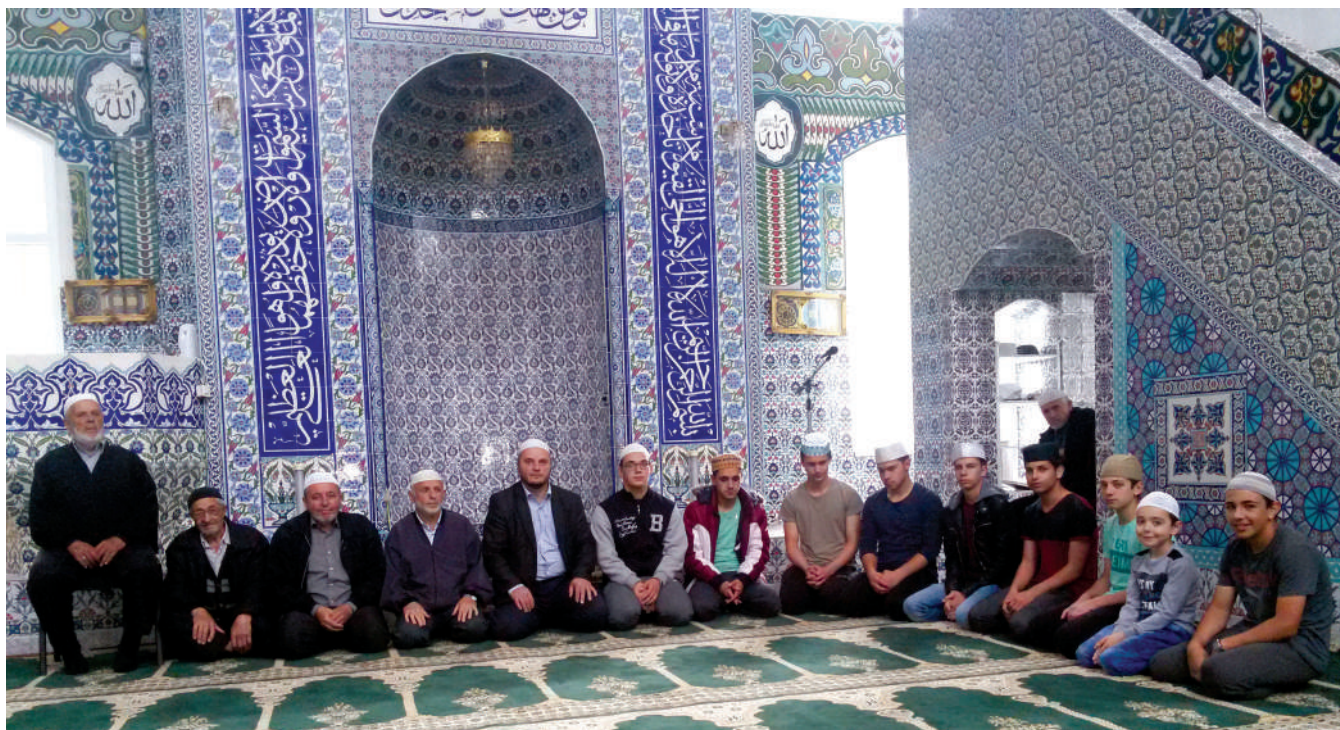
► **Освен наизустването на Коран-и Керим изучават ли се и други предмети в курса, как се отразява това на децата, които в същото време ходят и на училище?**

Освен наизустването на Корана децата изучават и други религиозни предмети – акаид, фъкъх, сийер, ахляк. Тези предмети са неизменна част от религиозната подготовка, а програмата в курса е съобразена с програмата в училище. Искам да отбележа, че ние държим учениците ни да постигат успех не само в курса, но и в училище. Само така те ще имат стабилна подготовка напред.

Напредналите ученици имат основната подготовка за имами и доста от тях вече изпълняват тази длъжност в различни населени места.

► **Както казва Пейгамбера (с.а.с.): „Хората са като златните и сребърните руди, онези, които са били добри в невежеството, са добри и след като станат мюсюлмани,**

ако научат религията и се посветят в нея“. Та въпросът ми е: какъв трябва да бъде нравът – ахлакът, на един хафъз и дали наизустяването на Корана променя морала на човека?

Всеки мюсюлманин трябва да полага усилия за усъвършенстване на вярата и морала си. Наизустяването на Свещения Коран е един от достойните начини да се постигне тази цел. Така човек се отдава на ибадет – служене, приближава се към своя Създател. А когато думите на Всевишния Аллах се затвърдят в сърцето и съзнанието, те ни защитават от изкушението на шейтана.

► *И преди да завърша, искам да попитам: има ли определено време за възпитаването на един хафъз? За колко време човек може да наизусти Корана и какви са най-големите проблеми, с които се срещате в подготовката на децата? Пред какви трудности се изправят кандидат-хафъзите днес?*

Обучението на един хафъз е индивидуално. То зависи от много фактори – възрастта на детето, неговата памет и способност да наизустява, времето, което отделя за това обучение, и не на последно място – желанието и упори-

тостта, с които подхожда към това начинание, и от особено значение е отношението на родителите към обучението. Ако те го контролират, наставляват и подкрепят безрезервно, резултатът е налице.

Наизустяването на Корана е труден процес, но наградата за ахирета както за хафъзите, така и за родителите им е огромна. Расулulloах (с.а.с.) е казал: „Който чете Корана и делата му са съобразени с това, което е в него, Аллах Теаля (с.т.) ще сложи на главите на родителите му в съдения ден корони, които ще светят по-силно от слънцето на земята, а можете ли да си представите какво ще бъде положението на този, който го е следвал?“.

Житейската ми практика показва, че никога и за никого не е нито прекалено рано, нито прекалено късно да започне да наизустява Свещения Коран. Дали даден ученик запаметява по-лесно или по-трудно айетите, също не е водещ фактор. В случая упоритостта и положените усилия имат по-голямо значение за постигането на успех.

Използвайки опита на подобни школи за хафъзи от съседни държави, се стараем да улесним

учениците си, тъй като и тяхното време е ограничено, а и те също имат необходимост от почивка и развлечения. Полагаме усилия да бъдем взаимно полезни, за да постигнем по-добри резултати в обучението. Наши ученици участват в различни международни състезания по четене на Коран-и Керим и, елхамдулиллях, се представят доста добре.

Аз искрено се радвам за успехите на всеки свой ученик, за всеки нов „пазител на Корана“ и моля Всевишния Аллах да улесни стъпките им, да ги дари със силна вяра и мъдрост. Надявам се броят им постоянно да расте и да бъде продължено това дело в България.

► *Казвайки „Амин“ на Вашата дуа, искам да Ви благодаря за отгеленото време. Както и да Ви поздравя по случай новото име на Курса за хафъзи, което беше дадено по време на юбилейното честване, а именно „Хафъз Мурад Хаджи“ – вашият учител и основател на този курс за подготовка на хафъзи, който все още е единствен в България. Аллах Теаля да бъде доволен от Вас и да улеснява благодатния Ви път!*

ЧЕПЧЕПЧЕ КОРАНА!

Отдай се на същността на Корана,
Говори с Любимия с тези тайни слова,
Какво друго има за тези малки очи,
Остави другото, на Възлюбения думите чети!

Избави душата си от тъмния затвор,
Премахни цялото отмъщение от дявола,
От врага, който тласка сърцето в тъмнината,
Спаси сърцето си с айетите на Корана!

Разшири разбирането си със стихове от Корана,
Впусни се във вятъра на истината,
Потопи се в морето на любовта,
Отдели истината от грешното, бялото от черното!

Знаменията от Корана дават най-дълбоката същност,
Обърни се към сърцето си – то казва Аллах,
Коранът е уникален, който знае стойността му,
С него ти ще узнаеш и този, и отвъдния свят!

Аз съм влюбен в тези слова, о, Възлюбени,
Винаги се променям, докато ги чета,
И когато прочетеш добре Корана,
Лошата душа дори казва: „Не спирай, постоянно чети!“.

Седем морета сякаш текат в моето сърце,
Знанията се подредиха всички пред мен,
Коранът е светлината на всяка посока,
Обичам да се потопя в този океан и да пия...

Четейки, на четящия аз съм му зрителят,
Той винаги има фенове – и стари, и млади,
Става последовател на Аллах и на Корана,
Защото Коранът ни казва в първия стих: „Чети!“.

АЗИЗ АХМЕД БЪСКОВ

ИСТИНСКИ ВЯРВАЩИЯТ МИСЛИ, ГОВОРИ И ДЕЙСТВА ЕДНАКВО И ПРАВИЛНО

Д-Р АХМЕД ЛЮТОВ,
ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „ВЪТРЕШЕН ОДИТ“

„О, вярващи, защо говорите онова, което не вършите? Най-омразно пред Аллах е да говорите онова, което не вършите“ (ес-Саф, 61: 2–3). Този айет засяга един от най-големите проблеми на мюсюлманите. Ето защо и голяма част от хората, приемащи исляма, стават мюсюлмани чрез четене, проучване и изследване на религията, а не чрез примерното поведение на мюсюлманите. Световноизвестният британски поп музикант Кет Стивънс, който, след като приема исляма, променя името си на Юсуф Ислям, заявява, че ако е наблюдавал мюсюлманите какво правят и как живеят, никога нямало да го приеме.

Известна част от мюсюлманите не живеят и не практикуват основните изисквания на исляма. Въпреки всичко всеки мюсюлманин се надява на милостта на Аллах, с която да бъде помилян и да му бъдат опростени греховете, след което да бъде отправен към рай. Но това не е достатъчно! За да постигнат пълно щастие и удовлетво-

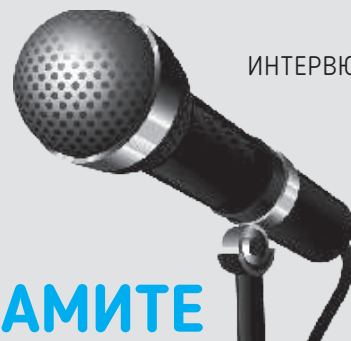
реност в земния си живот, хората трябва да живеят според повелите на религията си, а в отвъдното единствената приета религия при Аллах ще бъде ислямът.

Едно от най-важните качества на мюсюлманина е хората да имат доверие в него по отношение на имуществото си, когато са го поверили в неговите ръце, както и да нямат съмнение относно безопасността за живота и имуществото на всички хора. Първата стъпка към нарушаване на доверието е лъжата.

В нашето съвремие един от най-големите недостатъци и грехове е лъжата. Този голям грях се е превърнал в явление, което руши всякакъв вид единство. Разрушава всички сплотяващи и изграждащи обществото части. Най-малката градивна частица на обществото, семейството, също се разрушава най-лесно чрез лъжата. Лъжата става причина за разваляне на отношенията между хората и нарушаване на равновесието в обществото. Затова се приема като много грозна

постъпка. Лъжата е като ръжда, която разяжда всяко нещо, върху което се намира. В нашата религия се определя като харам и се възприема като един от големите грехове. За постигане на истинско щастие и удоволствие на земята и в ахирета трябва да се говори истината. Удоволствието от лъжата е мимолетно, в крайна сметка тя не води до щастие. Ненаправно нашите предци са казали: „Свещта на лъжеца свети до стъмване“. Тези думи съдържат голяма доза истина, защото лъжата засрамва лъжеца, поставя го в неловко положение и след като се разбере, че един човек лъже, никой за нищо няма да му вярва, дори да казва истината.

Разказва се, че имало един човек, който се покаял и искал да се откаже от извършването на големи грехове, но все не успявал. Затова решил да се посветва с ислямски учен и да получи помощ, за да може да се промени. Съветът бил „да остави лъжата“ и всичко щяло да се оправи и да успее. Така и станало. Защото в основата на всяко

КАКВО СЕ СЛУЧВА?

...С ИМАМИТЕ

Отговаря началник-отдел „Иршад“ Халил Ходжов

зло стои лъжата. Всички отношения и добри неща се изграждат върху доверие и с течение на много време, а лъжата разваля изграденото само с една проява.

Не трябва да забравяме, че в ахирета Аллах ще оценява делата на хората според техните възнамерения. А на земята делата до голяма степен се оценяват според резултатите им. Затова все повече хората мислят и вършат делата си прагматично, поглеждайки през призмата на земното. Днес прагматичното мислене и егоцентризмът надделяват и за съжаление, с всеки изминал ден нарастват. А това явление противоречи на принципите на ислямската религия. Защото според религиозните догми умметът, общността трябва да е на първо място. Има много достоверни хадиси, в които нашият Пратеник Мухаммед (с.а.с.) насърчава и поощрява хората да се грижат един за друг, като казва: „*Не е истински вярващ този, който си ляга сит, когато съседът му е гладен*“. А той самият винаги е казал: „*Уммети, уммети, уммети...*“, т.е. на първо място е била общността му, а не самият той.

Днес е много трудно да бъдеш човек, защото трябва да бъдеш честен, добър, да не крадеш, да не лъжеш. Също така искреността изисква да бъдем справедливи, а скромността изисква смирение. В един от хадисите на Мухаммед (с.а.с.) се казва, че мюсюлманинът може да бъде страхлив, скъперник, но лъжец – никога. Един истински вярващ мюсюлманин не може да бъде лъжец.

Двуличието в исляма е голям грях и един от признаците за двуличие е лъжата. В един хадис се казва: „*Признаците на мунафъка (двуличника) са три: лъже, когато говори; не спазва, когато обещае; предава те, когато му се довериш*“. За да се спечели доверието на един човек, най-важното нещо е да се говори истината, тоест да не се лъже. Неспазването на обещаното също е вид лъжа и предателството може да се приема също като лъжа. Тоест лъжата стои в основата на всички признаци на двуличниците.

И накрая нека се вслушаме в думите Хазрети Мевляна: „*Бъди такъв, какъвто изглеждаш, или изглеждай такъв, какъвто си*“.

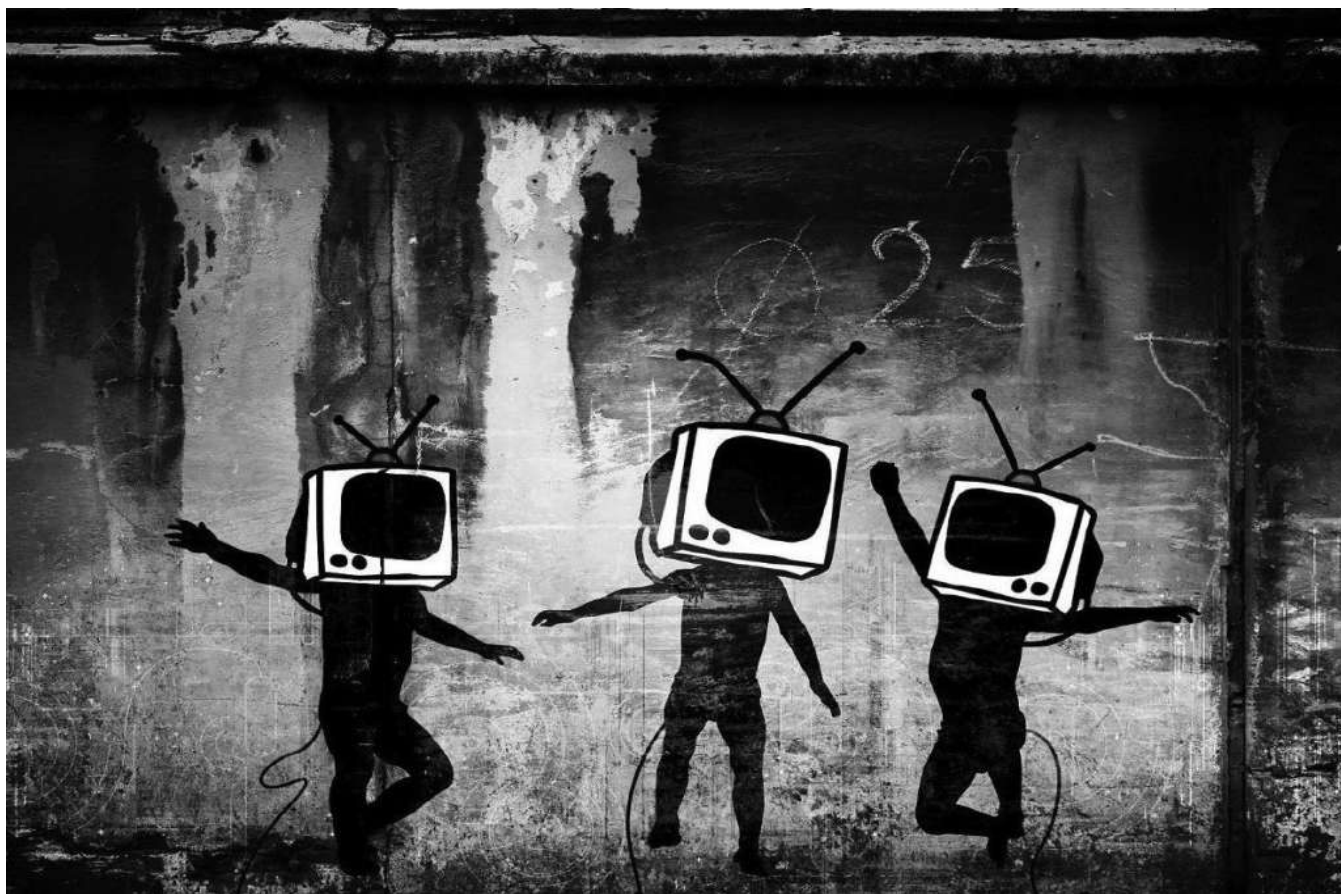
► **Уважаеми г-н Ходжов, в процеса на приемане на промените в Закона за вероизповеданията много често се говореше за имамите, особено в контекста на заплащането им. Какво се случва с тях?**

Най-напред да кажа „Елхамду лиллях, ве-с-саяту ве-с-селямю аля расулиллях!“. По отношение на въпроса Ви за състоянието на имамите след приемане промените в Закона за вероизповеданията бих искал да припомня следното: съсловието на имамите е онази група от мюсюлманската общност, която се заема с отговорната задача да поддържа и развива религиозния живот на мюсюлманите. В миналото пейгамберите на Аллах Теаля са били натоварвани с теблиг, т.е. да просвещават хората във вярата, да ги учат на добродетели и да ги предпазват от злото, бидейки модел за подражание с поведението си. Знаем, че животът им никак не е бил лесен, хората често посрещали техния призив с неодобрение и те бивали отхвърляни, прогонвани, убивани и т.н. Защо казвам това? Затова, защото осъзнатите имами, носещи идеала на Мухаммед (с.а.с.) и пейгамберите преди него, са наясно, че пътят на мюсюлманския водач (имам) е труден, но когато е извървян искрено, с вяра и надежда към Аллах, този път води до задоволството на Всевишния и на Неговия Пратеник.

Елхамду лиллях, сега сме по-добре, отколкото преди да бъде приет този закон. От една страна, Мюсюлманско изповедание имаше възможност да повиши възнагражденията и също така да вземе още около 150 човека нови имами, което досега беше невъзможно. Тук възниква въпросът: дали възнагражденията са колкото тези на учителите, което беше желанието? Това е относително, защото учителите са с висше образование и имат норматив от часове, които трябва да преподават – в този смисъл имамите, които са образовани и извършват задълженията си така, както са залегнали в Правилника за дейността на свещенослужителите, получават подобни възнаграждения.

Що се отнася до бъдещето на имамското съсловие, ще кажа, че ръководството на Мюсюлманско изповедание цени имамите и се стреми да развива техните способности и умения, така че хизметът, който поднасяме, да бъде все по-качествен и достъпен. Това е основна политика на нашето Изповедание. Занапред ще се поощряват служителите, които се образоват, инвестират в себе си и хизметът им в джамиите и извън тях прави живота на мюсюлманите по-смислен и по-добър. Сред имамите има много такива отдадени служители и се надявам те да бъдат все повече.

Накрая – благодаря на всички имами, нека Аллах Теаля да заздрави стъпките им и да ги събере заедно с Пратеника (с.а.с.) в сянката на Неговия Престол. Също така благодаря и на всички мюсюлмани, които са съпричастни с инициативите на Мюсюлманско изповедание, в които активно участват и които подкрепят – Аллах Теаля да ни дари с дженнета Фирдевс!

ДОСТОВЕРНА И НЕДОСТОВЕРНА ИНФОРМАЦИЯ

РЕЙХАН КАРААЛИЕВ ВАИЗ В РАЙОННО МЮФТИЙСТВО - ПЛЕВЕН

Без съмнение, едно от най-скъпите и важни неща на дунята е информацията. Много от хората полагат големи усилия за придобиването ѝ, жертвайки за това време, средства и нерви. Знанието или притежаването на информация влияе както на психиката, така и на действията на човека. Тези действия могат да бъдат насочени в добра или лоша насока.

А какво всъщност е информацията? Тя представлява налично, използваемо знание. Често сме свидетели на това хората да злоупотребяват с информацията. Но когато става въпрос за злоупотреба с информация, свързана с исляма, тогава нещата стават много по-опасни, защото така се застрашават както земният ни живот, така и ахирет-

ският. Поради това от жизненоважно значение за нас като мюсюлмани е да черпим достоверна информация за нашата прекрасна религия – ислям.

Когато се взрем назад в историята, виждаме как малко след смъртта на Мухаммед (с.а.с.) започват да се измислят хадиси от негово име, като по този начин хората разпространяват грешна информация сред обществото. А каква е целта от това? Някои хора го правят за показ, други – с цел придобиване на дивиденди, и т.н. Като се върнем в наши дни, отново виждаме как историята се преповтаря. Свидетели сме на едно много опасно явление, а именно появата на „фейсбук муджетехиди“. Някои от тези хора отхвърлят достоверни хадиси, други пък – изцяло суннета на Мухаммед

(с.а.с.), трети измислят хадиси от името на Расулюллах (с.а.с.), забравяйки думите му: **„Който излъже от мое име, нека си приготви мястото в джехен-нема“**.

Това го е имало и вероятно ще го има... Въпросът е как можем да се предпазим от подобни лица и действия и въобще как да разграничаваме достоверната информация от недостоверната, когато става въпрос за ислям, а ние самите имаме базови познания? Аллах казва в Корана: **„Ипитайте знаещите, ако самите вие не знаете!“** (ел-Енбия, 21: 7). Когато търсим тези „знаещи“, трябва да вземем под внимание къде са придобили знанията си по ислям, дали се ползват с доверие в обществото (ако не ги познаваме лично), но като цяло всеки сам може да си добави и други свои критерии.

Живеем в такива времена, в които информацията ни засипва отвсякъде, но за жалост, голяма част от нея не е истина! Трябва да бъдем много внимателни... Ако искаме да се развиваме и да бъдем от печелившите както на дунята, така и в ахирета, трябва да изпълним заповедта на Аллах: **„Чети!“**. Не са равни знаещите и незнаещите! Шейтанът ще се опита по всякакъв начин да ни заблуди, така че ние трябва да намерим сигурни начини, с които да разграничаваме достоверната от недостоверната информация.

Източникът на информация е много важен. Когато източникът е Коранът, там няма съмнение за словата на Аллах. Също така сърцето ни трябва да е спокойно, когато източникът е сахих или мутеватир ха-

дис. Не трябва да забравяме, че когато придобием достоверна информация за исляма, трябва да се опитаме колкото се може по-скоро да я приложим в нашия живот. В противен случай тази информация в съдния ден ще се яви против нас. Това е и една от болестите на днешните поколения, а именно придобиването на много достоверни знания, които не се прилагат в живота. Но когато сме искрени пред Аллах и приложим знанията си, информацията достига до сърцето. Променя се животът ни към по-добро. Няма как да са равни пред Аллах двама души, единият от които е придобил достоверна информация за това как се кланя намаз, след което прилага тази информация, потвърждавайки я със сърцето си. А другият е придобил същата наука, но не я прилага, а само се прави на учен във фейсбук. Този, който я прилага, е много над другия! Така е и с останалите ибадети. Не бива да забравяме, че на този, който върви по пътя на Аллах и е искрен, Всемогъщия ще му помогне да разграничава хакка от багъл, т.е. истината от заблудата. Затова трябва да спазим инструкцията на хадиса на Мухаммед (с.а.с.), гласяща: **„Търсете науката от люлката до гроба“**, и да бъдем искрени пред Аллах, за да можем да разграничаваме достоверната от недостоверната информация, и да бъдем от печелившите както в нашия кратък земен живот, така и във вечния ахиретски. Моля Аллах Теала да затвърди сърцата ни по Неговата религия и да ни стори от онези, които разграничават хакка от багъл!

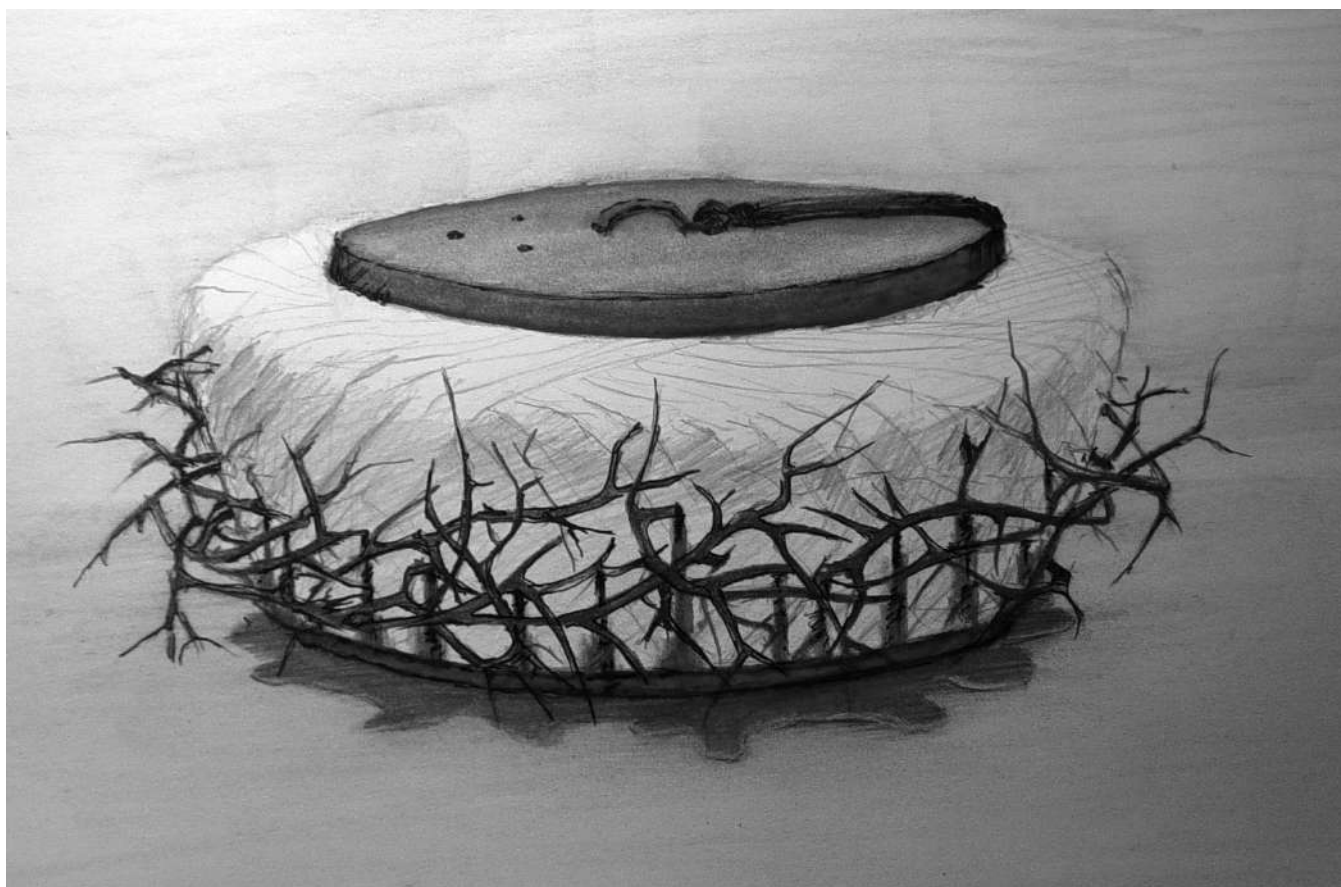
ЗНАЧЕНИЕТО НА ДОСТОВЕРНАТА ИНФОРМАЦИЯ

ДАУД МАДЖИР ИМАМ

Ние, мюсюлманите, трябва да имаме специален подход към получаването и приемането на информацията, особено по отношение на това, което касае религията. В шести аяет на сура Худжурат в Свещения Коран Аллах повелява: **„О, вие вярващи, ако при вас дойде нечестивец с вест, прочетете я...“**. Тук трябва да подчертаем, че това важи за всичко, а ислямските учени са ни показали пътищата за изпълнение на тази повеля във всяка сфера като хадис, фъкъх и т.н.

По този въпрос нека да погледнем мненията на някои учени: Ебу Ханифе е казал: **„Ако някое мое мнение противоречи с достоверен хадис, то удари моето мнение в стената и вземи хадиса...“**. Подобни думи се предават и за имам Малик и имам Шафии. Например имам Малик е казал, че от всяка книга се взима нещо и се оставя нещо, освен Книгата на Аллах, както и от думите на всеки човек се взимат и се оставят, освен думите на един човек, т.е. Расулюллах (с.а.с.).

След като те имат такова отношение към достоверната информация, ние трябва да го вземем за пример и това трябва да е отношението на всеки вярващ в Аллах.

ЖЪЛТИТЕ НОВИНИ И САМОЗВАНИТЕ МЮФТИИ

МУРАД БОШНАК РАЙОНЕН МЮФТИЯ НА ПЛЕВЕН

Религията на Аллах (дж.ш.) винаги е била източник на достоверна информация. Всеки вярващ е длъжен да бъде проводник на тази информация в най-оригиналния ѝ вид и винаги да се стреми тя да достигне до максимален брой хора. В наши дни информацията се разпространява, да не кажа мигновено, но много бързо. Всеки човек има достъп до средствата за разпространение като телевизия, радио, интернет, социални мрежи и печатни издания. Пред мюсюлманите и пред обще-

ството като цяло стои огромното предизвикателство всеки ден да бъдат засипвани или облъчвани с тази информация, след което трябва да се прецени как да се процедира по-нататък и по какъв начин да оперират с получената информация. И понеже информацията е всичко онова, което определя действието, разбирането и поведението на човека, всеки мюсюлманин трябва да бъде внимателен и да провери източника на информацията, преносителя на тази информация и не на последно

място – съдържанието на информацията.

В наши дни често, да не кажа всекидневно, сме свидетели на злоупотреба с новини и информации. Хората биват подвеждани, лъгани и манипулирани. Целият свят стана свидетел на явлението „жълти новини“, а най-засегнати от такива новини са именно мюсюлманите. Трябва да сме благодарни на Аллах (дж.ш.), Който пази и съхранява исляма, но същевременно трябва да Му правим дуа, да пази уммета от непознаване

на религията си, от нейното изопачаване и погрешно интерпретиране.

Вече социалните медии стават поле за разпространение на фалшиви хадиси и фетви, а хора, търсещи облага, които са със слабо познание за религията – възползвайки се от тази ситуация – интерпретират нещата, водени от интереса си, и всекидневно създават смут и напрежение, ставайки ортаци на шейтана. Така днес пред мюсюлманите стои огромното предизвикателство да се преборят с опита да се изопачи ислямската религия и да се представи пред хората в деформиран вид. Защото мюсюлманската общност и мюсюлманинът като индивид нямат право да приемат информация, без да я проверят. В сура Худжурат Аллах (дж.ш.) категорично изисква от вярващия да провери всеки вид информация, която достига до него.

Вярващият мюсюлманин винаги трябва да бъде източник на достоверна информация, да я предава по правилния и достоверен начин, само и единствено с добро намерение. При това той се води от максимата, че хората не знаят неговото намерение, но Аллах (дж.ш.) е Онзи, Който знае абсолютно всичко. Спазвайки тези правила, се опровергават абсолютно всички неистини и жълти новини по адрес исляма.

Ибн Аббас (р.а.) предава, че Омер (р.а.) е казал: „Когато възникна спор между Пратеника (с.а.с.) и неговите съпруги, сварих хората в джамията да седят притеснени, а някои говореха, че Пратеника (с.а.с.) се е развел с жените си. Тогава си помислих: днес ще прове-

ря дали това е вярно. Отидох пред вратата на Пратеника на Аллах и поисках разрешение за влизане, след което попитах: Пратенико на Аллах, вярно ли е, че си се развел? Расулюллах отговори: „Не“. Аз казах: Пратенико на Аллах, сварих хората в джамията, а някои от тях говореха, че си се развел. Мога ли да се върна и да им кажа, че това не се е случило. Пратеника на Аллах (с.а.с.) каза: „Направи го, ако искаш“. Отидох в джамията

„И не изричайте лъжата, която езиците ви описват: „Това е позволено, а това е възбранено“, за да не измисляте лъжа за Аллах. Които измислят лъжа за Аллах, те не ще сполучат“ (ен-Нахл, 16: 116)

и извиках с пълен глас: Пратеника (с.а.с.) не се е развел със съпругите си. По тази причина е низпослан следният аят: „И щом дойде при тях известие за спокойствие или за страх, разгласяват го. А ако бяха го отнесли до Пратеника и удостоените с власт измежду им, щяха да го разберат онези от тях, които могат да го проумеят. И ако не бе благодатта на Аллах към вас, и Неговата милост, щяхте да последвате сатаната, освен малцина“. А аз бях този, който научи това“.

Постъпката на Омер (р.а.) в случая е много показателна и напълно отговаряща на изискванията за боравене с информация. Чувайки новината,

той проверил посочения източник и споделил преносителя на информацията, след което попитал Пратеника (с.а.с.) дали може да каже истината и да опровергае разнесения слух.

От изложеното по-горе възникват доста въпроси: по какъв начин днес се разпространяват новините, свързани с исляма и мюсюлманите? Кой ги разпространява? Кой са анализаторите на тези новини? Има ли достатъчно достоверни източници, достигащи до хората?

Д-р Закир Наик казва: „Медиите са важно средство за разпространението на исляма. Затова ние се нуждаем от първокласни журналисти. За съжаление, сред мюсюлманите има много малко хора, които владеят перото, а някои тях много често се представят като секуларисти“.

Често се случва за исляма и мюсюлманите да се говори от хора, които нямат необходимата експертиза, нямат необходимата подготовка, което предполага, най-малкото, допускане на грешки. Раздават се фетви и мнения без необходимост и без да се осъзнава какви вреди се нанасят. Изричат се фетви, пренасят се неистини и клевети само за да се угоди на някого и да се спечели облага, забравяйки същността на исляма и съдния ден. Забравят се словата на Всевишния: „И не изричайте лъжата, която езиците ви описват: „Това е позволено, а това е възбранено“, за да не измисляте лъжа за Аллах. Които измислят лъжа за Аллах, те не ще сполучат“ (ен-Нахл, 16: 116). А в едно предание се казва: „Онзи от вас, който е най-смел да издава фетви, е най-смел и за да търпи огъня“.

ОПОЗНАВАНЕТО ПРЕДИ ЖЕНИТБА

Д-Р МУСТАФА ХАДЖИ ГЛАВЕН МЮФТИЯ

След като мъжът направи своя избор за женитба, съвсем нормално е да иска да се запознае с жената, за да се подготвят психически за съвместния живот. А и нещо повече – в природата на мъжа е да бъде нетърпелив, да иска да се среща максимално повече с нея, като това чувство е налице и при жените. Срещата, освен че има емоционална страна, дава възможност всеки да види другия отблизо, за да се увери, че е направил правилния избор. Запознанството цели да даде представа на всеки от бъдещите съпрузи за физическото и моралното състояние на отсрещната страна.

ОПОЗНАВАНЕ НА МОРАЛНАТА СЪЩНОСТ НА КАНДИДАТИТЕ ЗА ЖЕНИТБА.

Това може да се реализира чрез:

1. Морални качества, които са придобити по наследствен път. Много от качествата си хората наследяват от своите родители.

2. Средата, в която е израснал и възпитан всеки един от тях. Това е всеизвестно в нашето съвремие, защото ние сме свидетели на това как децата на праведни хора, които са ги оставили да бъдат възпитавани от компютъра и уицата, са станали съвсем различни от родителите

си. Нещо повече, същите тези деца са много лош пример и за останалата част от обществото. Следователно заобикалящата среда влияе за формирането на характера и възпитанието на кандидат-младоженците, поради което трябва да се има предвид всеки от тях какви приятели има, с какви хора се среща и т.н.

3. Образованието на всеки от бъдещите съпрузи е важен показател за характера му. Известно е, че образованието разкрива нови хоризонти пред учащите се. По-важното обаче е, че ако бъдещите съпрузи имат еднаква степен на образование, техният мироглед е сходен. Или най-малкото степените им на образование трябва да бъдат близки, като е добре мъжът да не бъде с по-ниска степен на образование. Принципно този подбор става по естествен път, защото студентите се запознават най-вече по време на следването и след това се женят, както и младежите и девойките, които не учат, а работят, също имат обща среда. И въпреки всичко не са изключение браковете между младежи и девойки с различна степен на образование, като често пъти те не продължават

дълго, освен ако нямат религиозна опора, която да ги подкрепя.

4. Получаването на информация от познати и близки на момчето или момичето е един от начините за опознаване между бъдещите съпрузи. В днешно време и по този въпрос се стига до крайности. Ако младежът и девойката произхождат от малко населено място, там злословенето е повече от реалната информация, а ако са в голям град пък, никой не познава никого. Така че и в двата случая е трудно да се намери средното положение. И все пак има възможност да се разбере за всеки от тях от какво семейство произлиза, с какви приятели се движи и пр. Това са важни сведения, които дават възможност за по-пълноценно опознаване.

5. Среща между бъдещите съпрузи, която трябва да бъде в присъствието на мъж, който е близък роднина на жената. За съжаление, в нашето съвремие това вече не се спазва, младежите и девойките се срещат предварително по кафенетата или на други места, което води след себе си доста негативи. Например: извършват се действия, които са харам, защото такъв вид срещи са предпоставка за извърш-

ване на зина. Правилото във фъкџх гласи: „Всичко, което води до харам, е харам“.

След като младежите се познават предварително, няма смисъл от допълнително запознанство. На пръв поглед може да се каже, че в това няма нищо лошо, обаче реално погледнато, младите хора са склонни на промяна, и то бърза. Това означава, че всеки един от вече запозналите се младежи се отказва от другия, защото е видял в него съвсем незначим недостатък. Младите хора не искат да приемат реалността – че няма безупречен човек, те се стремят да намерят най-доброто, което може да съществува. Това води до прекъсване на връзките след запознанство с друго момче/момиче, а ако и с него/нея не си допаднат, и тази връзка се прекъсва. Това причинява разврат в обществото, а също така води до късно встъпване в брачен живот, ако не и до отказ от такъв.

Предварителните запознанства дават възможност на всеки от кандидат-младоженците да свикне с другия, а по този начин се губи, или най-малкото намалява, радостта при годещ и женитба. Емоционалният начин на посрещане на такива важни събития оставя трайно положителни следи в семейния живот, които се губят след предварително запознаване.

Всичко това е факт, при положение че въпросните млади хора не са живели на „семеини начала“, което си е явно прелюбодеяние и не води до нищо добро. За съжаление, то също не е рядкост в нашето съвремие. Това е основната причина за демографската катастрофа, която изживява страната ни.

ЗАПОЗНАВАНЕ С ФИЗИЧЕСКАТА СТРАНА НА ЖЕНАТА ИЛИ МЪЖА.

Тази задача може да се постигне чрез:

1. Лична среща между кандидат-младоженците. В хадис, предаден от Муслим, се разказва, че някой от сахабиите се сгодил за някоя жена от енсар, след което съобщил за това на Мухаммед (с.а.с.), който му казал: „Видя ли жената, за която се сгоди?“ „Не, не съм я видял!“ – бил отговорът на младия сахаби. „Иди и я виж, в очите на енсар има нещо!“ – казал Пратеника на Аллах.

2. Когато всеки един от кандидат-съпрузите съобщил за недостатъците си, ако има такива и не се забелязват, като например да каже, че е в напреднала възраст, ако това не му личи. По този въпрос също четем в хадис: „Ако някой се ожени, нека да ѝ каже на колко години е, ако е в напреднала възраст и е боядисал косата си в черно, за да не я заблуди“ (Муслим).

3. Да изпрати своя близка жена – майка или сестра, за да видят жената, за която той иска да се сгоди. Майка му или сестра му могат да видят момичето, както той не може, защото е чужд мъж и не му се позволява да вижда тялото на момичето, а само лицето и ръцете до китките.

4. Всеки един от кандидат-съпрузите да види другия на снимка или на видео, въпреки че в нашето съвремие всички тези способи изглеждат безсмислени, тъй като младежите са постоянно заедно.

Независимо от това ние сме длъжни да обясним принципите на шерията, защото това е наше задължение. Също така е добре да споменем, че голяма част от бедите, които ни сполетяват, са по причина на неспазване на тези принципи.

Позволено ли е да се работи на работно място, където се продават алкохол и други забранени от религията продукти?

В нашата религия както е грях да се вършат забранените (харам) неща, така също е грях да се одобрява тяхното извършване. Пейгамбера (с.а.с.) е заявил, че всички онези, които произвеждат, доставят, носят и продават стока, която е харам, като алкохола например, са грешници, колкото онзи, който го е консумирал или използвал (Ебу Давуд, Ешрибе, 2; Ибн Мадже, Ешрибе, 6). Имайки предвид това, при наличие на алтернативни възможности, не е позволено човек да работи на работни места, където се произвеждат и продават забранени от религията неща. Въпреки всичките му усилия, ако вярващият не може да намери друга работа, с която да се препитава, тогава поради зарурет (крайна необходимост) може да продължи работата си, докато намери друга.

Позволено ли е да се лекува с вещества, чието ползване и консумиране е забранено от религията, или с лекарства, произведени от тях?

Ако за определена болест няма други алтернативни лекарства, които са произведени от позволени вещества, и лекар с религиозна загриженост и професионална компетентност удостовери това, тогава ползването им е позволено поради възникналия зарурет (крайна необходимост). Защото се знае, че „поради зарурет някои забранени неща се позволяват“ (Меджелле, чл. 21). Ако заруретът изчезне и се намерят лекарства, произведени от позволени вещества, тогава тяхното използване става задължително, а по от-

ТУК БУШУВАШЕ
ВОЙНАТА - 2

ДАМАСК

СПОМЕН ЗА ЕДНА КРАСИВА СТРАНА

Бях шокиран от системата на градския транспорт, предимно маршрутките и малки автобусчета, с акуратно изписани маршрути, а номерата им – с арабски цифри. Все бърках цифрите 7 и 8 и така веднъж отидох в съвсем непознато място, но не съжалявах, а да не говорим за цената на билетите, само 15 стотинки, а в България бяха пораснали на левче, и тая цена откога е – не можах да ми отговорят.

Няма възможност да опиша всички забележителности – ще стане цяла книга – и затова ще се спра само на най-интересните от тях.

Карта на града не можах да ми намерят и затова бях разведен до някои интересни места, на други отидох сам. Едно от първите места, които посетих след покрития пазар Хамидие, беше ислямският културен център на името на Сеййиде Зейнеб, внучка на Мухаммед (с.а.с.). Независимо че това беше културен център на мюсюлманите шиити, за мен представляваше интерес. Център, за какъвто може само да се мечтае: учебен център, книжарница, малка гостилничка, но най-силно впечатление ми направи самата джамия – облицована със сини фаянсови плочки, и не само тя, а и целият център, вътре в молитвената зала – полилей с хиляди малки лампи и човек изпитва чувството, че се намира на небето сред звездите. Не беше никакъв празник, но джамията беше пълна с народ, а пред нея жени на групички четяха заедно Корана.

Следващата забележителност, на която ме заведоха – това беше Омаядската джамия. Ще се спра малко по-подробно на историята ѝ, защото е инте-

ресна. Тя е една от най-старите храмови постройки в света, също така я наричат и Голямата джамия на Дамаск. Построена е в периода от 706 до 715 година, но докато бъде построена на това място, то е претърпяло много трансформации. В желязната поха Дамаск е бил столица на арамейското царство Арам-Дамаск и сирийците били последователи на Хадад-Рамман – бог на дъжда и мълниите, и на това място те построили храм в негова чест. През 64 г. преди н.е. градът бил завладян от римляните и те превърнали храма на Хадад-Рамман в храм на Юпитер. През 391 г. – по разпореждане на християнския император Феодосий I (379–395 г.) – бил преустроен в православна черква. Като такава съществува до VII век и от тогава до сега е джамия. Тя е оградена откъм града със здрава стена, вътрешният двор е правоъгълен с размери 125 на 50 метра и е застлан с черно-бели полирани плочи. Дворът е обкръжен от колонада.

В джамията се съхраняват мощите на Хазрети Яхя (Йоан Кръстител), а според легендата по едно от минаретата, в навечерието на съдния ден, на Земята след 50 000 години ще се спусне Иса (а.с.).

След като от посолството ме предупредиха, че не е много подходящо да пътувам с колело из страната, с влак отидох до Алепо (Халеб). Цената на билета беше отчайващо ниска – само два лева, и то за първа класа, а пътуването – с часове.

Градът заема важно стратегическо положение в Близкия изток, защото е на кръстопътя между Средиземно море и река Ефрат (Ирак) и от Турция – към Арабския полуостров. Археологическите находки показват, че той е бил населен около 6000 години преди новата ера. За първа държава на това място се споменава Еблаитското царство, което просъществувало до XXIII век преди н.е. През своята многовековна история Алепо – или както е бил известен още и като Халеб – е сменил много владетели, бил е столица на не едно царство. В по-новата си история: през VII век той е превзет от арабите, през X век става собственост на кръстоносците и в непрекъснати битки градът е собственост ту на арабите, ту на кръстоносците, докато през XVI век е завладян от Османската империя. По времето на Османската империя той достига своя най-голям разцвет като столица на Велика Сирия и е бил третият по важност град в империята след Истанбул и Кайро.

Още след излизането ми от гарата ми направи впечатление мирното съжителство на джамии и православни храмове. На някакви си стотина метра от една голяма джамия извисяваше камбанария черква, по-голяма от „Св. Неделя“ в София.

Да питам за посоката към Цитаделата, не се наложи – тя се

виждаше отдалеч, огромна крепост, построена на хълма над града. Цитаделата е един от най-големите замъци в света. Неговото строителство според някои източници е започнало 3000 години преди н.е., построени са множество различни по вид и предназначение постройки и дори е направен амфитеатър. В пътеводителя за замъка пише, че има и подземни галерии с дълбочина до 110 метра. Едно от зданията беше превърнато в музей за историята на замъка. В своята многовековна история той е устоял на редица завоеватели като монголци, Тамерлан, а по време на кръстоносните походи крепостта е играела много важна роля, защото е била владяна както от кръстоносците, така и от мюсюлманите, докато след приключването на кръстоносните походи е завладяна от Османската империя, която я превръща заедно с града в столица на Велика Сирия.

По обратния път към Дамаск се отбих до град Хама. Малък град, но с една много интересна забележителност – в парка на града имаше построени две водни колела с диаметър от около 10 метра. Възрастта на колелата, както прочетох

в пътеводителя, била 120 години и което е най-интересното – освен възрастта им – при направата им не е използван нито един пирон и досега те се въртяха. Не се стърпях и си направих видео запис на тези колела, заедно с тяхното монотонно приспивно скърцане при въртенето им.

По пътя за гарата ме настигнаха няколко коли и всяка искаше да ме вози, докато най-накрая една почна да се движи с моята скорост, плътно до мен, и повече не можех да отказвам. Влакът ми беше през нощта и аз се свих на една пейка, но не ми беше съдено да поспя. По едно време дойде военният патрул и започна обстоен разпит: какъв съм, откъде съм, защо съм по това време на гарата, не пропуснаха да ми прегледат и раницата, а в нея бяха само спалният ми чувал и една постелка, провериха при чиновника дали наистина влакът за Дамаск е през нощта и накрая ме оставиха. Те си уплътниха дежурството за сметка на моя сън. Не можех да им се сърдя, защото Сирия е в постоянна война с Израел и един такъв като мен, пътуващ сам, е доста подозрителен.

ДОБРОТО ЩЕ ПРОМЕНИ СВЕТА

ИСМИЕ ИСМАИЛОВА

СТУДЕНТ ВЪВ ВИИ – ГР. САМОКОВ

Сътворяването на прекрасното творение, наречено човек, постави началото на света. Не защото човекът е сътворен преди света, а защото съществуването на човешката душа го прави красив и го изгълва.

Какво за мен е светът? Нещо неопишуемо красиво, особено пътувайки и виждайки всяко красиво кътче, разбирам, че животът, даден ми като дар, има смисъл и носи нещо добро и мъдро в себе си.

Нужна ли е промяна на света? Според мен – не! Не е нужна, защото една Велика и Могъща Сила е сътворила света по съвършен и неповторим начин, в ред и хармония. От наместника на земята не се изисква да руши или поправя, а само да живее по начин, по който да я краси и запази. Никога не съм мислила, че светът е лош, за мен това определение е крайно неподходящо. Светът е прекрасен, стига да можем да видим, да чуем, да почувстваме и да изживеем всеки един момент със сърцето си.

Аллах е поставил закон в природата, създавайки противоположните двойки. Противоположността се наблюдава в доброто и злото – те са с нас още от раждането ни. Въпросът е на кое от двете ще дадем гласък в живота. Оприличавам ги на два гласа. Гласът на ангела, който носи добро и ни поощрява към неговото извършване, и гласът на злото, който ни подстрекава да загърбим добрата си страна и да последваме лошия пример. И отново в съзнанието ми се появява асоциацията със светлината и тъмнината.

Доброто, което носи в себе си всяко същество, мога да го опиша с думата любов. Всяко добро извира от любовта, която изпитваме. Това е топло чувство, което прави щастливи всички. Доброто се раздава и не трябва да се скъпим за него.

Как да опиша доброто? Доброто за мен е да направя себе си щастлива, по този начин ще направя и другите около мен такива. Ще нося и раздавам радостта и подавайки вода или храна на нуждаещ се, няма да използвам моето име, а името „добро“. Защото добрината идва от сърцето, тя е съкровена, чиста и скрита и не служи за показност. Да бъдеш причина за щастие и усмивката на някого, е нещо безценно. По този начин ставаш носител на доброто и на мисията то да бъде разпространено, да бъдеш добър пример, който хората могат да последват. **„Добрата дума е като доброто дърво. Коренът му е як, а клоните му са в небето“** (Ибрахим, 14: 24).

За съжаление, темата за доброто не се коментира много, отвсякъде сме залети с информация, която ни носи нещо, свързано със случващото се зло по света. Злото всъщност е резултат от човешката дейност. Обградени сме от лъжи, измами, убийства, самоубийства, предател-

ство, войни, алчност – все негативни неща, които рушат както самите нас, така и междуличностните отношения между хората и най-вече света. Отделяйки се от доброто и хващайки за ръка злото, ние самите погубваме света и го правим лошо място за пребиваване. Тук можем да споменем за това, че всяко нещо, което вършиш, ти се връща.

Аз вярвам в доброто, защото знам, че човечността, която ни е нужна повече от всичко останало, я има, наблюдаваме я и ставаме нейни свидетели. Трябва да говорим повече за добрите неща, които се случват, като например спасяването на животни, защитаването на човешкия живот, образуването на верига от мюсюлмани за защита на християнски храм или обграждането на мюсюлмани от християни, за да могат да им осигурят спокойното изпълняване на молитвата намаз, грижата за природата, помагача за по-добрия живот на планетата, и редица други примери, които представляват живинката, вдъхваща ни надежда, че човекът ще се промени, а не светът.

В днешния свят като приоритет трябва да поставим достойнството от искреното извършване на добрини и морала, който е мерило за нашата ценност или малоценност. Много от хората не отдават значение и на малката добринка, но тя може да се превърне в една голям добрина, спасила човешки живот. За пример е събирането на пластмасови капачки за закупуването на кувьози за новородени бебенца. По този начин извършителят на това дело става герой от приказките, превъплътен в човека. Лев Толстой казва: „За да повярваш в доброто, трябва да започнеш да го правиш“. Когато се обединим около тази човешка кауза и задействаме с желание всяка част от нас за вършене на добрини, тогава ще се уверим в чудесата, които може да направи добрината.

Живот, лишен от добрина, е празен. Добрината, направена, без да очакваш благодарност, безвъзмездно и безкористно, е истинска. Даването, без да очакваш да забогатееш, вършенето на добри дела ти дава нещо повече, което не може да се купи с пари: разбиране за живота, удоволствие от това да живееш, духовно израстване, удовлетвореност, че можеш да бъдеш от полза на другите. Даваш и получаваш любов!

„Предай нататък“ може да бъде един проект, в който всяка извършена добрина към теб да се предава на друг – да дадем добро бъдеще на нашия човешки живот!

Главен мюфтия в трудни времена

ХЮСЕИН ХЮСНЮ ЕФЕНДИ (1882–1940)

Главният мюфтия е институция, религиозен лидер на мюсюлманите в България, но не само това, защото общественото му влияние е с доста по-широки мащаби. Затова тази служба е „труден занаят“, това е умение да държиш горещ картоф в ръцете си... Трудността е по-голяма, когато и времената са с повишена трудност. Един от тези периоди в историята ни са годините на втората четвърт от ХХ век. В част от този период религиозните дела на мюсюлманите в България са поверени на Хюсеин Хюсню ефенди.

Хюсеин Ахмедов, известен повече като Хюсеин Хюсню, е роден през 1882 г. в с. Кулфаллар (Развигорово), Шуменско. Баща му Ахмед ефенди няколко години се обучавал в медресе, но не успял да завърши образованието си. Това, което не успял, желал за сина си Хюсеин, затова го обучил първо в селото им при известния в Делиормана ходжа Рюстем ефенди. След това го записал в известното шуменско медресе при „Ески джамия“, където първо се обучавал при мюдerrиса Ходжазаде Мехмед Мухийиддин ефенди, който по-късно става главен мюфтия на България. След това продължил обучението си при мюдerrиса Али Риза ефенди, който бил вещ в областта на четенето на Корана. При тях получил основни познания по арабски език и ислямски науки по традиционния за медресетата метод.

През 1906 г. Хюсеин Хюсню ефенди поел пътя към Истанбул, където надградил знания върху полученото в шуменското медресе. Първо учил при хафъз Абдурахман ефенди във „Фатих“, след което през 1913 г. се записал в Медресет-юл-кудат (Висше училище за кадии). За кадия учил три години, но прекъснал поради трудностите по време на Първата световна война и през 1916 г. се върнал в родния си край.

Отваряйки скоба, бих желал да отбележа, че по време на престоя си в османската столица Хюсеин Хюсню ефенди имал възможността да се запознае с видни мюсюлмански учени, сред които и Мустафа Сабри ефенди, който след няколко години станал шейх-ул-ислям на Османската империя. Именно от него бил повлиян силно и неговите религиозни, политически и социални виждания запазили влиянието си върху шуменския учен до края на живота му.

След десетгодишно обучение в Истанбул, завръщайки се в България, Хю-

сеин Хюсню ефенди веднага получава повиквателна за казарма, на която се отзовава, и служил известно време в казармата като батальонен имам. След приключване на Първата световна война, през 1919 г. бил назначен за окръжен мюфтия на Шумен и изпълнявал тази служба до 1928 г., когато бил проведен избор за главен мюфтия и той се кандидатира. Но за такъв бил преизбран действащият главен мюфтия Сюлейман Фаик ефенди. Обаче след намеса на държавните власти изборът бил отменен, при което поради невъзможност за нормална работа Сюлейман Фаик ефенди напуснал поста си. При тази ситуация за изпълняващ длъжността (и.д.) главен мюфтия бил назначен шуменският мюфтия Хюсеин Хюсню ефенди. Останал на тази длъжност и реално бил главен мюфтия до 1936 г., когато бил уволнен поради политически и идеологически съображения от страна на българските власти – под силното влияние на Република Турция.

След уволнението му Хюсеин Хюсню ефенди бил назначен за главен инспектор на религиозното обучение към Главно мюфтийство, където служил около една година. През 1937 г. бил назначен за член на Висшия шериатски съд, като такъв останал до 1939 година. Същевременно от 1937 г. Хюсеин Хюсню ефенди е ръководил официално Дружеството за защита на ислямската религия, което било учредено през 1933 г. под неговата опека.

Независимо от трудностите, с които се срещнал, Хюсеин Хюсню ефенди е оставил трайни дири след себе си. Той направил много за съхраняването на Медресе-и алийе в Шумен, както и за учредяването и изготвянето на програмата на Медресет-юн-Нювваб. Макар и да ратувал за

друг модел на обучение в „Нювваб“ и не успял да го наложи, Хюсеин Хюсню ефенди е положил огромни усилия за съществуването и функционирането на това образователно учреждение. По време на пика на кемалистките реформи в Турция и тяхното отражение сред мюсюлманите в България, когато се закривали медресета и теккета, забранявала се кораничната азбука и била обявена война на проявление на исляма в социалния живот, Хюсеин Хюсню ефенди, имайки зад себе си българските власти, иницирал учредяването на Дружеството за защита на ислямската религия и водил сериозна битка срещу кемалистите в България, които били недолюбвани и от българската държава заради близките им отношения с Турция. По това време била създадена и печатница „Нювваб“ в гр. София, където се издавали учебници, книги, брошури, календари и др. само на арабица. Там бил отпечатван и в. „Меденийет“, който е важен източник за религиозна, образователна, културна и литературна живот на турците в България.

Нормално е през тези години, в които водел една безжалостна борба, влизайки съзнателно или несъзнателно във вътрешни и международни политически и идеологически спорове, Хюсеин Хюсню ефенди да е обект на множество критики. Днес по-добре можем да разберем, че не е било лесно да оглавяваш Главно мюфтийство, което е било единствената институция, обединяваща всички мюсюлмани в страната. В тези бурни времена вероятността Хюсеин Хюсню ефенди да е направил някои грешни постъпки не е никак малка, но недооценяването на извършеното от него също би било погрешно.

Хюсеин Хюсню ефенди е личност, избрала да плава срещу силното течение на времето си, вярвайки в истинността на своята кауза. Това му коствало много! Сърцето му не могло да издържи и на 4 рамазан 1359/6 октомври 1940 г. в резултат на миокардит починал в болница „Червен кръст“ в София. Погребан е в Централните софийски гробища в кв. „Орландовци“, в близост до гроба на дъщерята на султан Мурад V. За голямо съжаление, комунистите са унищожили надгробния паметник на този виден учен и религиозен водач, затова не е известно точното място на гроба му.

Аллах да опрости грешките му и да го дари с дженнет!

42 ДЕЦА В РУДОЗЕМ ОТПРАЗНУВАХА ПЪРВИЯ СИ ХАТИМ

Няколко хиляди души се събраха пред Централната джамия в град Рудозем, където на 25 август 2019 г. 42 деца от общината представиха религиозно-образователна програма по време на специално организирано тържество по случай първия цялостен прочит на Корана – хатим. Мероприятието бе уважено от главния мюфтия Мустафа Хаджи, който приветства децата, направи първа сериозна стъпка в четенето на Корана. Също така участваха народни представители от Смолян, областният управител на Смолян и общински кметове от района.

ОБЩЕСТВЕНА ИНИЦИАТИВА НА КОРАН-КУРСА В ГР. БЕЛИЦА

Деца от Коран-курса в гр. Белица, ръководен от имама Ахмед Горелски, имаха възможността да се запознаят с някои интересни професии отблизо. Учителят имам организира среща за децата с по един представител на местните полиция и пожарна, както и със зъболекар. Това бяха ръководителят на пожарната в район Якоруда, старши инспектор Селвим Крондев, младши полицейският инспектор от РПУ–Белица Муса Газинов и зъболекарят д-р Хюсеин Дунчев.

Целта на срещата беше децата да научат повече от първа ръка за тези интересни професии, както и да придобият знания за безопасното си движение по пътищата, контактуването с непознати, безопасното боравене с различните електроуреди у дома и с огън на открити

ти места. Зъболекарят пък направи беседа с децата, в която бяха засегнати някои здравни аспекти на устната хигиена.

СЪСТЕЗАНИЕ ПО ОСНОВНИ ПОЗНАНИЯ ЗА ИСЛЯМА

Районно мюфтийство – Монтана, проведе регионално състезание по основни познания за исляма, което се състоя на 27 август 2019 година в село Галиче, обл. Враца. В регионалната надпревара участваха деца от летните курсове по Коран, които се провеждат в региона през изминалите два месеца.

По време на състезанието районният мюфтия Неджати Али откри програмата и запозна учениците с регламента на съревнованието. В първия кръг децата решаваха тест, отбелязвайки верните отговори на

въпроси в областта на акаид, фъкъх, ахляк и сийер. Вторият кръг беше свързан с устно отговаряне на отворени въпроси. Третият, последен кръг бе фокусиран върху практическите религиозни познания на децата.

След оспорваната надпревара между всички участници журито на състезанието определи трима първенци. Те получиха грамоти и награди, както и правото да представят района на Националното състезание по основни познания за исляма.

ОБСЪЖДАНЕ ИЗДАВАНЕТО НА ИСЛЯМСКА ЛИТЕРАТУРА

На 7 август 2019 г. Комисията по издателска дейност към Висшия мюсюлмански съвет проведе своето поредно заседание. Членовете на Комисията обсъдиха приходите и разходите на фонд „Рисале“, издаването на сп. „Мюсюлмани“ и дейността на отдел „Издателство“ към Главно мюфтийство. На заседанието бяха гласувани и някои от подготвените рецензии за новопостъпили книги и преводи в отдела.

Също така накратко бе обсъден и проектопланът за издаване на ислямска литература през 2020 г., който включва издаването на някои основни извори като „Кутубус-ситте“ (шестте основни сборника с хадиси) и тефсир.